

सत्यान्नास्ति परो धर्मः

तमसो मा ज्योतिर्गमय

आध्यात्मिक आंतरदृष्टि प्रेरतुं पोषतुं અને પ્રકુલ્લાવતું સામાયિક

ગુજરાત થિયોસોફિકલ ફેડરેશનનું મુખપત્ર

થિયોસોફિક જ્યોતિ

THEOSOPHIC JYOTI

Editor : Harshavadan M. Sheth

Year-4

October - 2019

No. 32

અનુક્રમણિકા

1. ૧લી, ૨જી અને ૩૧મી ઓક્ટોબરશ્રી હર્ષવદન શેઠ 3
2. ગિરિ-તળેટીથીશ્રી નરેશ એ. ત્રિવેદી 5
3. ઘી હિડન સાર્થક ઓફ ઘી થીંગ્સશ્રી ઘવલ શેઠ 9
4. ગુજરાત થિયોસોફિકલ ફેડરેશન સૌ સભ્ય શ્રી ...શ્રી દર્શન મોદી 12
5. શ્રીદિવસીય અભ્યાસ વર્ગનો અહેવાલશ્રી રમેશ ડોલીઆ 14
6. કબીર અને આધ્યાત્મિક જગતઅદિયા જયંતિલાલ બી. 15
7. મનની ભીતરમાંશ્રી રમેશ ડોલીઆ 16
8. મહા સૌજન્ય 18
9. શાખા સમાચાર 19
10. થિયોસોફીશ્રી કનુપ્રસાદ પાઠક 'કમલ' 20

Price : Rs. 5/- • Yearly Subscription : Rs. 50/- (In India) • Pulished & Printed at : Ahmedabad

આ માસિકમાં પ્રગટ થતી અધિકૃત જાહેરાતો માટે ગુ. થિ. ફેડરેશન જવાબદાર છે. — તંત્રી

થિયોસોફિકલ સોસાયટીના ત્રણ ઉદ્દેશો

- (૧) પ્રજા ધર્મ જ્ઞાતિ, જાતિ, વર્ણ કે રંગના ભેદભાવ રાખ્યા વિના માનવજાતિનું વિશ્વબંધુત્વનું એક કેન્દ્ર રચવું.
- (૨) તુલનાત્મક રીતે ધર્મ, તત્વજ્ઞાન અને વિજ્ઞાનના અભ્યાસને સમગ્રતાની દ્રષ્ટિએ ઉત્તેજન આપવું.
- (૩) કુદરતના નહિ સમજાએલા નિયમોનું અને મનુષ્યમાં રહેલી સુષુપ્ત શક્તિઓનું સંશોધન કરવું.

ગુજરાત થિયોસોફિકલ ફેડરેશન

હરજીવન હેડ ક્વાર્ટર્સ, “હોમી હાઉસ” ૧૫૧૬, કૃષ્ણનગર, ભાવનગર-૩૬૪ ૦૦૧.
ફેડરેશન અંગેનો કોઈપણ પત્રવ્યવહાર ફેડરેશન મંત્રીને અમદાવાદ લખવો.

ફેડરેશન હોદ્દેદારો

પ્રમુખ : શ્રી નરેશભાઈ એ ત્રિવેદી ઉપપ્રમુખ : શ્રી કાન્તીલાલ પી. પટેલ
મંત્રી : શ્રી દર્શનભાઈ સી. મોદી સહમંત્રી : શ્રી વલ્લભભાઈ રાખોલીઆ
ખજાનચી : શ્રી રમેશચંદ્ર ડોલીઆ

ફેડરેશન દ્વારા પ્રગટ થયેલાં પુસ્તકો મેળવવા માટે લખો.

❖ બુક સ્ટોલ મેનેજર ❖

“હોમી હાઉસ” ૧૫૧૬, કૃષ્ણનગર, ભાવનગર - ૩૬૪ ૦૦૧.

નવા સભ્ય પ્રવેશ ફી	રૂ. ૧૦૦/-
સભ્ય ફી	રૂ. ૧૫૦/-
દંપતિ સભ્ય ફી	રૂ. ૨૨૫/-
૨૫ વર્ષથી ઓછી ઉંમરના સભ્ય ફી	રૂ. ૭૫/-
લાઈફ મેમ્બર ફી	રૂ. ૩૦૦૦/-
ઈન્ડિયન થિયોસોફીસ્ટ	રૂ. ૩૦/-
‘થિયોસોફિક જ્યોતિ’ વાર્ષિક લવાજમ	રૂ. ૧૦/-

ફેડરેશન મંત્રીનું સરનામું શ્રી દર્શનભાઈ સી. મોદી

એ/૨, મમતા કોમ્પ્લેક્સ, વ્યુ મૃદુલ પાર્ક-૧,
સોલા રોડ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૬૧
મો.નં. ૯૪૨૭૩ ૧૧૯૫૪

થિયોસોફિકલ સેવાસંઘ (T.O.S.)

અંગે પત્રવ્યવહાર
શ્રી નરસિંહભાઈ એ. ઠાકરીયા
એ/૩૦૧, સનાઈ રેસીડન્સી, પટ્ટચુરામ ગાર્ડન સામે,
અડાબણ, સુરત-૩૬૫૦૦૯
મો : ૯૪૨૬૩ ૬૨૨૫૩
(રહે.) ૦૨૬૧-૨૭૪૬૭૨૨

“થિયોસોફિક જ્યોતિ” ના લવાજમના દર

ભારતમાં (વાર્ષિક)	રૂ. ૫૦/-
ભારતમાં આજીવન	રૂ. ૧૦૦૦/-
પરદેશમાં હવાઈ માર્ગે	રૂ. ૧૦૦૦/-
પરદેશમાં હવાઈ માર્ગે આજીવન	રૂ. ૫૦૦૦/-

(આજીવન મર્યાદા ૧૦ વર્ષની રહેશે.)

“થિયોસોફિક જ્યોતિ” માટે જાહેરાતના દર

(એક વખત પ્રસિદ્ધના માટેના દર)

અંદરનું કવર પેજ ટાઈટલ પાનું નં.૩	રૂ. ૬૦૦-૦૦
અંદરનું આખું પાનું	રૂ. ૫૦૦-૦૦
અંદરનું અડધું પાનું	રૂ. ૩૦૦-૦૦
સૌજન્ય પૃષ્ઠ	રૂ. ૫૧-૦૦

ઉપરોક્ત જણાવેલ દાન, ભેટ કે જાહેરાતનાં નાણાં
‘જી.ટી.એફ. જ્યોતિ પ્રકાશન ફંડ’ એ નામે મનીઓર્ડર કે
ડીમાન્ડ ડ્રાફ્ટથી નીચેના સરનામે મોકલવા તેમજ જ્યોતિના
ટપાલ સરનામાં તથા નિયમિત મળવા અંગેનો પત્રવ્યવહાર
નીચે જણાવેલ સરનામે કરવો :-

શ્રી હર્ષવદન એમ. શેઠ

‘શ્વેત પદ્મ’ ૯, અપૂર્વ બંગલોઝ,
શારદા હાઈસ્કૂલ પાછળ, ભૂયંગદેવ પાસે, મેમનગર,
સોલા રોડ, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૫૨.

મો. - ૯૮૨૪૦૭૩૬૭૮, ૯૦૧૬૨૨૪૮૨૫

E-mail-harshavadan_sheth@yahoo.co.uk

જ્યોતિ અંગેના પત્રવ્યવહાર માટે પણ ઉપરના
સરનામે પત્રવ્યવહાર કરવો.

નોંધ : આ અંકમાં પ્રસ્તુત થતાં લેખો સાથે તંત્રીશ્રી સહમત છે તેવી માન્યતા ધરાવવી નહીં.

૧લી, ૨જી અને ૩૧મી ઓક્ટોબર સંપાદકીય

પ્રસ્તુતિ શ્રી હર્ષવદન શેઠ

થિયોસોફિક જગતમાં ઓક્ટોબર માસના આ ત્રણેય દિવસોનું આગવું મહત્ત્વ સ્વીકારવું પડે. ૧લી ઓક્ટોબરે ડૉ. એની બેસન્ટનો જન્મ અને ૩૧મી ઓક્ટોબરે ડૉ. રાધા બર્નિઅરનું નિર્વાણ ! બંને સ્ત્રી-શક્તિઓની સમયની સારણીમાં અનોખી ઘટનાઓ ! ૧લી ઓક્ટોબર, ૧૮૪૭ ના રોજ ડૉ. એની બેસન્ટનો જન્મ ક્લેફામ, લંડનમાં થયો. આવી વિરલ વ્યક્તિની સિદ્ધિઓ થિયોસોફિક જગતમાં તથા ભારતીય પરિપેક્ષમાં વિશેષ મહત્ત્વ ધરાવે છે. તેમના જીવન અને કાર્યથી આપણા સૌ સભ્યો ખૂબ જ પરિચિત છે. સંપાદકીય દ્વારા ઓક્ટોબર મહિનાની અદ્વિતીય આભામાં આપણે અનોખી પ્રતિભાઓનો આત્મિક સ્પર્શ પામીને આધ્યાત્મિક માર્ગે અનુસરણ કરતાં થઈએ તેવું આયોજન અસ્થાને નથી. એનીવુડને બેસન્ટ અટક પ્રાપ્ત થઈ ત્યાં સુધીની જિંદગી કેટલાયે ચઢાવ ઉતાર સાથે તેમને બ્રિટીશ એક્ટિવિસ્ટ અને બ્રિટીશ સોશિયાલિસ્ટ તરીકે સ્થાપિત કરવામાં સફળ રહી. ક્રાંતિકારી વિચારસરણી અને દંભરહિત પ્રતિભાને ‘ડાયમંડ સોલ’ (હીરક આત્મા) બનાવવામાં મેડમ બ્લેવેટ્સ્કી અને થિયોસોફિકલ સોસાયટીનો ફાળો મહામૂલ્યવાન ગણી શકાય.

૨જી ઓક્ટોબરનું મહત્ત્વ પણ સમગ્ર માનવજાતે સ્વીકારેલું છે. મહાત્મા ગાંધીજીનો જન્મ દિન ! આવી તવારિખોની શ્રેણીમાં ઓક્ટોબર મહિનાના આગમન સાથે જ ૨જી તારીખે (૧૮૬૯) ‘મહાન આત્મા’ને આપણે સૌ અનોખી રીતે યાદ કરીએ છીએ. બંનેના જન્મ વચ્ચે ૨૨ વર્ષોનું અંતર. એટલે જ ડૉ. બેસન્ટના વ્યક્તિત્વની ઝાંખી ગાંધીજીને પોતાની ૨૦ વર્ષની ઉંમરમાં જ થઈ ગયેલી. પોતાની આત્મકથા ‘સત્યના

પ્રયોગો’માં વિલાયતના અનુભવોમાં ગાંધીજી જણાવે છે કે, “લંડનમાં રહેતાં વર્ષેક થયું હશે તેવામાં બે થિયોસોફિક મિત્રોની ઓળખાણ થઈ. બંને સગા ભાઈ હતા. તેઓ એડવિન આર્નલ્ડનો ગીતાજીનો અનુવાદ વાંચતા હતા. મને તેઓએ તે તેમની સાથે સંસ્કૃતમાં વાંચવા નોતર્યો. હું શરમાયો, કેમ કે મેં તો ગીતા સંસ્કૃતમાં કે પ્રાકૃતમાં વાંચી જ નહોતી ! મારે તેમને કહેવું પડ્યું કે મેં ગીતાજી વાંચેલ જ નથી, પણ તમારી સાથે હું તે વાંચવા તૈયાર છું. આમ આ ભાઈઓની સાથે મેં ગીતા વાંચવાનો આરંભ કર્યો. બીજા અધ્યાયના છેલ્લા શ્લોકમાંના નીચેના શ્લોકની મારા પર ઊંડી અસર પડી. તેના ભણકારા મારા કાનમાં વાગ્યા જ કરે.....

ધ્યાયતો વિષયાન્યુંસઃ સંગસ્તેષૂપજાયતે ।

સંગાત્સંજાયતે કામઃ કામાત્ક્રોધોઽભિજાયતે ॥

ક્રોધાદ્ ભવતિ સંમોહ સંમોહાત્સ્મૃતિ વિભ્રમઃ ।

સ્મૃતિભ્રંશાદ્ બુદ્ધિનાશો બુદ્ધિનાશાત્પ્રણયતિ ॥*

* (વિષયનું ચિંતવન કરનારનો પ્રથમ તેને વિશે સંગ ઉપજે છે, સંગથી કામના જન્મે છે, કામનાની પાછળ ક્રોધ આવે છે, ક્રોધમાંથી સંમોહ, સંમોહમાંથી સ્મૃતિભ્રમ અને સ્મૃતિભ્રમમાંથી બુદ્ધિ નાશ થાય છે, ને અંતે તે પુરુષનો પોતાનો નાશ થઈ જાય છે.)

“ભગવદ્ ગીતા અમૂલ્ય ગ્રંથ છે એમ મને તે વેળા ભાસ્યું. તે માન્યતા ધીમે ધીમે વધતી ગઈ અને આજે તત્ત્વજ્ઞાનને સારું તેને હું સર્વોત્તમ ગ્રંથ ગણું છું. મારા નિરાશાના સમયે તે ગ્રંથ મને અમૂલ્ય સહાય કરી છે. તેના અંગ્રેજી તરજુમાં લગભગ બધા વાંચી ગયો છું, પણ એડવિન આર્નલ્ડનો અનુવાદ મને શ્રેષ્ઠ લાગે છે. મૂળ ગ્રંથના ભાવને જાળવ્યો છે...”

જેસલરાજ રાજેશકુમાર ઠાકરિયાએ અમેરિકાની યુનિવર્સિટીમાંથી માસ્ટર ડિગ્રી પ્રાપ્ત કર્યાની ખુશી નિમિત્તે
સૌજન્ય : શ્રી નરસિંહભાઈ ઠાકરિયા, સનાતન લોજ, સુરત

“આજ ભાઈઓએ મને આર્નલ્ડનું બુદ્ધ ચરિત્ર વાંચવા ભલામણ કરી. અત્યાર સુધી તો સર એડવિન આર્નલ્ડના ગીતાના અનુવાદની જ મને ખબર હતી. બુદ્ધચરિત્ર (લાઈટ ઓફ એશિયા) મેં ભગવદ્ ગીતા કરતાં પણ વધારે રસથી વાંચ્યું. પુસ્તક હાથમાં લીધા પછી તે પૂરું કર્યું જ છોડી શક્યો...”

“આ ભાઈઓ મને એક વખત બ્લેવેટ્સ્કી લોજમાં પણ લઈ ગયા. ત્યાં મને મેડમ બ્લેવેટ્સ્કીનાં દર્શન કરાવ્યાં ને મિસિસ બેસંટનાં. મિસિસ બેસંટ તે વખતે તાજાં જ થિયોસોફિકલ સોસાયટીમાં દાખલ થયા હતા, એટલે તે વિશેની ચર્ચા અખબારોમાં ચાલતી તે હું રસપૂર્વક વાંચતો. આ ભાઈઓએ મને સોસાયટીમાં દાખલ થવા પણ સૂચવ્યું. મેં વિનયપૂર્વક ના પાડીને કહ્યું, “મારું ધર્મજ્ઞાન કંઈ જ નથી, તેથી હું કોઈ પણ પંથમાં ભળી જવા નથી ઈચ્છતો.” મને એવો ખ્યાલ છે કે તે જ ભાઈઓના કહેવાથી મેં મેડમ બ્લેવેટ્સ્કીનું પુસ્તક ‘ક્રી ટુ થિયોસોફી’ વાંચ્યું. તે ઉપરથી હિંદુ ધર્મનાં પુસ્તકો વાંચવાની ઈચ્છા થઈ અને હિન્દુ ધર્મ વહેમોથી જ ભર્યો છે, એવો અભિપ્રાય પાદરીઓને મુખેથી સાંભળતો તે મનમાંથી ગયો.”

“નાસ્તિકતા વિષે પણ કંઈક જાણ્યા વિના કેમ ચાલે ? બ્રેડલોનું નામ બધા હિંદી જાણે જ. બ્રેડલો નાસ્તિક ગણાય. તેથી તેમને વિશેનું કંઈક પુસ્તક વાંચ્યું. નામનું મને સ્મરણ નથી રહ્યું. તેથી મારા પર કંઈ જ છાપ ન પડી. નાસ્તિકતારૂપી સહરાનું રણ હું ઓળંગી ગયો હતો. મિસિસ બેસંટની કીર્તિ તો તે વેળા પણ ખૂબ હતી જ. તે નાસ્તિક મટી આસ્તિક થયાં છે એ વાતે પણ નાસ્તિકવાદ તરફ મને ઉદાસીન બનાવ્યો. ‘હું થિયોસોફિકલ કેમ બની?’ એ મિસિસ બેસંટનું ચોપાનિયું મેં વાંચી લીધું હતું. બ્રેડલોનો દેહાંત આ અરસામાં જ

થયો. વોકિંગમાં તેમની અંતક્રિયા કરવામાં આવી હતી. હું પણ તેમાં હાજર રહેલો. મને લાગે છે કે હિંદી તો એક પણ બાકી નહી રહેલ હોય. તેમને માન આપવાને સારુ કેટલાક પાદરીઓ પણ આવ્યા હતા...”

આમ ગાંધીજીનું પ્રગાઠ યુવાવસ્થામાં મેડમ બ્લેવેટ્સ્કી તથા ડૉ. એની બેસન્ટના થિયોસોફિકલ કાર્યોનો પરિચય થતાં આસ્તિકવાદ તરફ ઝુકાવ વધ્યો અને કર્મોના મર્મી બન્યા...” (“આત્મકથા”ના પ્રકરણ ૨૦, ધાર્મિક પરિચયો).

ડૉ. બેસંટને તેમના જન્મદિને આપણે આધ્યાત્મિક પ્રેરણા પ્રાપ્ત કરીને કર્મનિષ્ઠ થિયોસોફિકલ બનીએ. ગાંધીજીને તેમના જન્મદિને યાદ કરીને ‘વિશ્વ મહા માનવ’ની ચેતનાની અનુભૂતિ કરીએ.

૨૧મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૩ ની મોડી સાંજ (રાત્રિની શરૂઆત)નો સમય ફરી એકવાર થિયોસોફિકલ સોસાયટીના અડ્યાર મથકે થંભી ગયો. સોસાયટીના સાતમા પ્રમુખ ડૉ. રાધા બર્નિયરે અંતિમ શ્વાસ લીધા. શ્રી જહોન કોટ્સના નિધન બાદ (૧૯૭૯) રાધા બર્નિયરે પાંચ ટર્મ સુધી પ્રમુખપદે રહીને સોસાયટીને સ્થિરતા આપી. ૧૯૮૦ થી ૨૦૧૩ દરમિયાન રાધાજીએ અતિ કુશળતા દર્શાવીને ઘણી બધી સમસ્યાઓને સંપૂર્ણપણે ઉકેલીને સમગ્ર વિશ્વમાં સોસાયટીના કાર્યને ધબકતું રાખ્યું. ‘હ્યુમન રીજનરેશન’ (૧૯૯૦), ‘નો અધર પાથ ટુ ગો’ (૧૯૮૫), ‘ધ વે ઓફ સેલ્ફ નોલેજ’ (૧૯૭૯), ‘ટૂથ, બ્યુટી એન્ડ ગુડનેસ’ (૧૯૮૫), ‘ધ યુનિવર્સલ યોગા ટ્રેડિશન’ (૧૯૮૮), ‘લીવીંગ ટૂથ : ધ ફ્યુચર ઓફ ધ થિયોસોફિકલ સોસાયટી’ (૨૦૦૫) તથા ‘ધ વેલ્યુ ઓફ મેડિટેશન (૧૯૮૬) પુસ્તકો દ્વારા પોતાની (અનુસંધાન પાન-૧૧ ઉપર)

સ્વ. પૂર્ણિમાબેન સી. સોનીના અપ્રતીમ સ્મરણાર્થે

સૌજન્ય : શ્રી છબીલદાસ કે. સોની (સી. કે. સોની), શ્રીરામ લોજ, હિમ્મતનગર

ગિરિ-તળેટીથી

પ્રસ્તુતિ

શ્રી નરેશ એ. ત્રિવેદી
ગુ. થિ. ફે. પ્રમુખ

ગતાંકથી આગળ...

ગતાંકમાં આપણે જોયું કે આ નિયમો ભુતાત્મ ભાવને નિયમમાં રાખતા શીખવે છે. હવે જો બીજી રીતે વિચારીએ તો આ શિક્ષણ કે જે દેવી પ્રજ્ઞાના માર્ગે લઈ જાય છે, તે શ્વેતસંઘના મહાન ગુરુદેવો પાસેથી આવ્યું છે. પરંતુ જેઓ બિલકુલ સામે છેડે એટલે કે જેને આપણે મેલી વિદ્યા કહીએ છીએ — કાળા કે શ્યામ જાદુના નામે જેને સૌ જાણે છે, તે માર્ગે જનારા પણ આવા જ વિધાનો કરે છે. દા.ત. પહેલું વિધાન “આંખો દર્શન કરી શકે તે પહેલા આંસુ સારવાને અશક્ત બનવી જોઈએ.” હવે જોઈએ તો આંખો બે પ્રકારે અશ્વુવિહીન બની શકે છે. એક તો સુખ અને દુઃખ પ્રત્યે બેપરવા બનીને — હૃદયને કઠોર અને લાગણીહીન બનાવીને — સહાનુભૂતિ રહિત બનાવીને. આમ જે પોતાની બધી લાગણીઓને કચડી આંખને અશ્વુવિહીન બનાવે છે, તે શ્યામ માર્ગે જનાર છે. જ્યારે બીજા શ્વેત માર્ગે જનાર મનુષ્ય પોતાની અંગત જીવનની યાતનાઓ, મુશ્કેલીઓ અને દિલગીરીઓ પ્રત્યે જે પોતાની વૃત્તિઓ પર કાબુ રાખે છે અને તે સુખ કે દુઃખ આવે ત્યારે સમભાવ કેળવે છે તેને બંનેમાં એક સરખો જ અનુભવ થાય છે અને તેથી સુખ કે દુઃખની તેના પર કોઈ અસર થતી દેખાતી નથી. તે કર્મગત છે તેમ માની તેના તરફ ઉપેક્ષા સેવે છે. તેથી આવા પ્રસંગોએ એ શ્વેત માર્ગીની આંખો અશ્વુવિહીન બને છે — હોય છે. તેમની નિમ્ન પ્રકૃતિ તેને ચલિત કરી શકતી નથી. તેમ છતાં તે બીજાની યાતના કે મુશ્કેલીઓ પ્રત્યે તો પૂર્ણપણે જાગૃત હોય છે, અન્ય માટે તે ખૂબ લાગણીશીલ હોય છે. આમ બંને માર્ગે જનારની રીત-ભાત પોતાના અંગત સુખ-દુઃખ પ્રત્યે

ભાવવિહીન હોવાનું એક સરખું લાગે. સામાન્ય પ્રસંગોમાં એક સરખી રીતે વર્તન કરતા હોય એવું લાગે, પરંતુ તેઓની વચ્ચે ઘણો જ ભેદ હોય છે, તે જાણવા કે સમજવા આપણે વિવેકનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. કારણ કે શ્યામ માર્ગે જનાર તો પોતાની તમામ લાગણીઓનો નાશ કરી વિશ્વના દુઃખો અને દિલગીરીથી અલગ પડી, પોતાની જાતને એક કવચ રચી, તેમાં પૂરી દે છે. પોતે બંધિયાર વિચાર અને વૃત્તિ ધરાવતો થઈ જાય છે અને મૂળભૂત રીતે પોતાના જીવનને સંકોચી લે છે. પછી અંતે મૃત્યુ અને વિનાશરૂપી અંધકારમાં ધકેલાઈ જાય છે. જ્યારે શ્વેત માર્ગે જનાર ગુરુદેવે ચીંધેલા માર્ગે જનાર — પોતાની લાગણી શક્તિને ધીરે ધીરે એટલી વિકસાવે છે કે અન્યની દિલગીરી કે દુઃખની લાગણી સમજવામાં આડે આવતી દરેક દિવાલ તે તોડી પાડે છે. તે અન્યની સાથે પોતાની જાતને જોડી એક્યની ભાવના એટલી પ્રબળ-મજબુત અને વિશાળ બનાવે છે કે અંતે તે અમરત્વ કે નિર્વાણ તરફ દોરવાય છે. આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે શ્યામ માર્ગે જુદાઈ તરફ દોરી જાય છે, પોતાને જગતથી અલગ પાડી દે છે. જ્યારે શ્વેત માર્ગે જનાર વિશ્વબંધુત્વ તરફ પોતાની જાતને લઈ જઈ અંતે વૈશ્વિક એક્યતામાં પરિણમે છે અને પછી પૂર્ણ એક્યતામાં પરિણમે છે.

આપણને પ્રશ્ન એ થાય કે આંખો અશ્વુવિહીન બનાવવાની જરૂર શું છે? શ્યામ માર્ગે જનાર બરેબર તો પોતાની શક્તિનો ખોટે રસ્તે ઉપયોગ કરી પરંપદના માર્ગથી સાવ વિરૂદ્ધ દિશામાં જતાં હોય છે. પરંપદના માર્ગે જનાર તો બીજા પ્રત્યે સંવેદનશીલ, પ્રેમાળ અને કરુણાસભર બને છે. કારણ કે જે મન આક્રમક અને

સ્વ. ધર્મિષ્ઠાબેન તરુણકુમાર દેવતાવાલાના સ્મરણાર્થે
સૌજન્ય : શ્રી તરુણકુમાર એમ. દેવતાવાલા, રેવા લોજ, વડોદરા

ઉગ્ર હોય, તે સત્યને સમજી શકે નહિ. આક્રમક વૃત્તિ એ એક પ્રકારનું દબાણ છે, જે મનને ઊંધી દિશામાં દોરી જાય છે અને મન પર આવરણ ઊભું કરે છે. જેમ કે મન પર ઈર્ષાનો પડદો હોય તો તે ઊંડાણમાં જોઈ શકે નહિ, એ જ પ્રમાણે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ કે રાગ-દ્વેષ રૂપી પડદો સત્યદર્શનમાં અવરોધ ઊભો કરે છે. આપણે સ્વેચ્છાએ ઉચ્ચ જીવન જીવવાની અને જીવન અભ્યાસની જવાબદારી સ્વીકારી છે. જીવન પુસ્તિકા ઘણી જ અટપટી છે. તેનો અભ્યાસ સહેલો નથી. તેથી મહાપુરુષોએ કહેલા સોનેરી સૂચનોનો અર્થ સમજાય અને તેનો અભ્યાસ થઈ જાય તે માટે આંતઃચક્ષુ કોઈપણ જાતના આવરણ કે અશ્રુવિહીન સ્વચ્છ હોવા જોઈએ. માટે જ કહ્યું છે કે આંખો દર્શન કરી શકે તે પહેલા તે અશ્રુ સારવાને અશક્ત હોવી જોઈએ.

જ્યારે આંખમાં આંસુ આવે છે ત્યારે કરુણાના આંસુ નથી, તે સ્વાર્થના હોય છે. તે સેલ્ફ પીટી એટલે કે પોતાના તરફ દયા ખાતા હોય તેના હોય છે. દા.ત. મૃત્યુ તો દુઃખમાંથી મુક્તિ આપે છે, શાંતિ આપે છે. મરતા માનવી અને મૃત્યુમાંથી ઉગરેલ માનવી પર થયેલા સંશોધનો સ્પષ્ટ બતાવે છે કે મૃત્યુ શાંતિદાયક છે. આપણે આપણી નજીકના માણસો માટે રડીએ છીએ, દુઃખી થઈએ છીએ, પણ સૌ કોઈ માટે રડતા કે દુઃખી થતા નથી. સ્વજનો પોતાના સ્વાર્થને કારણે રડે છે, જ્યારે રહસ્યવાદી અજ્ઞાણ લોકો માટે પણ લાગણીસભર બને છે. આધ્યાત્મિક પુરુષો કરુણાપૂર્ણ બને છે, પરંતુ આંસુ સારતો નથી. તેને સ્વાર્થના આંસુ આવતા નથી. એટલે સૂત્ર કહે છે લાગણીસભર ભલે બનીએ પણ સ્વાર્થના આંસુ આવવા ના જોઈએ. જ્યારે સ્વાર્થના આંસુ આવે છે ત્યારે મન જેવું છે તેવું સ્પષ્ટ જોઈ કે વિચારવા શક્તિમાન રહેતું નથી.

થિયોસોફિકલ સોસાયટીનો હેતુ પણ સભ્યોની ચેતના જાગૃત કરવાની અને એ માટે સભ્યોની દૃષ્ટિને વધુ સૂક્ષ્મ અને સ્પષ્ટ કરી, વૈશ્વિક એક્યતાના દર્શન

માટે તૈયાર કરવાનો છે. સર્વ પ્રાણી માત્ર તરફ અદ્વેષ બનીએ અને સર્વ તરફ મૈત્રી અને કરુણાની ભાવનાવાળી દૃષ્ટિ ખીલે તો જ જીવન સાર્થક બને. આ માટે આપણી જીવન તરફની દૃષ્ટિ વધુ સૂક્ષ્મ અને તેજ બને તે ખૂબ જરૂરનું છે. જો જીવન તરફ જોવાની દૃષ્ટિ વધુ સ્પષ્ટ અને પારદર્શક બને, તો જ સાચી રીતે વિચારી શકીએ અને વસ્તુ, વ્યક્તિ કે પરિસ્થિતિને તેના યથાર્થ સ્વરૂપમાં જોઈ કે સમજી શકીએ. આપણને થશે કે આ માટે આંખો અશ્રુવિહીન કરવાની વાતને શો સંબંધ ?

પણ, જો આપણે વ્યવહારિક જીવનની વાત કરીએ તો પણ સમજાશે કે આની શું જરૂર છે. ધારો કે આપણે રસ્તા પરથી જતા હોઈએ ત્યારે અચાનક પવન કે વંટોળ શરૂ થાય અને અતિ સૂક્ષ્મ રજકણ પણ જો આંખમાં પડે કે પછી બપોરના સમયે રસ્તે જતાં જતાં કોઈ કારણસર ઉંચે સૂર્ય તરફ જોવાય જાય અને સૂર્ય પ્રકાશથી આંખ અંજાય ગઈ હોય અને આંખમાં પાણી આવી ગયા હોય કે કોઈવાર વરસાદને કારણે આંખો ભીંજાણી હોય ત્યારે મારો, તમારો, આપણા સૌનો અનુભવ છે કે આપણી સામેની વસ્તુ આપણને ઝાંખી અને અસ્પષ્ટ દેખાય છે. જેવી હોય તેવી સ્પષ્ટ જોઈ શકાતી નથી. તો આવું જ આપણી આંતરદૃષ્ટિ આડે રાગ, દ્વેષ લોભ, મોહ, કામ, ક્રોધ, ભય, પ્રલોભનો અને પૂર્વગ્રહો રૂપી આવરણો આંતર ચક્ષુમાં આંસુની આડસ ઊભી કરે છે. તેથી આપણે જે જોવા ઈચ્છીએ છીએ કે જે વિચારીએ છીએ, તે જેવું છે તેવું જોઈ શકતા નથી. તેથી યથાર્થ સ્વરૂપે સમજી કે પામી શકતા નથી કે જાણી શકતા નથી. કારણ કે આપણા વિચાર પણ અંતે તો આપણા દર્શન અને અનુભવને આધારે જ હોય છે. આપણી હાલત તો પેલા પાંચ અંધજન હાથી બાબત જે જુદા જુદા મત ધરાવે છે તેવી હોય છે. આપણું દર્શન વિભાગોમાં જ થાય છે. આપણું દર્શન ખંડિત દર્શન હોય છે. માત્ર બાહ્ય દેખાવ કે બાહ્યાચારને ધ્યાનમાં રાખીને જ આપણે નિર્ણય

લઈએ છીએ. વસ્તુને સંપૂર્ણ રીતે જોઈ કે સમજી, વિચારી શકતા નથી. માટે જ કહેવામાં આવે છે કે યથાર્થ સ્વરૂપમાં વસ્તુ, વ્યક્તિ કે પરિસ્થિતિને જોવા, જાણવા કે સમજવા માટે આપણી દૃષ્ટિ શુદ્ધ, આવરણ વિનાની હોવી જોઈએ. જ્યાં સુધી હૃદયમાં સ્વાર્થની ભાવના ભરેલી હોય અને સતત અહમ્ અને મમ્ ભાવ જાગ્રત રહેતો હોય, ત્યાં સુધી સ્વચ્છ, શુદ્ધ અને પૂર્ણ દર્શન આપણી આસક્ત આંખથી થઈ શકતું નથી. માટે જ આંખો સ્વાર્થ કે અહમ્ રૂપી કોઈ પણ અશ્રુવિહીન હોવી જોઈએ. એમાં પોતાના અંગત સુખ-દુઃખની બીજી કોઈ લાગણી આંસુ લાવવા અશક્ત હોવી જોઈએ.

પણ, આ કેવી રીતે બને ? શિષ્યે કે સાધકે શું કરવું જોઈએ ?

જો આપણે જીવનમાં વિકાસ કરવા ઈચ્છતા હોઈએ, અધ્યાત્મ માર્ગ પર ખરેખર પ્રગતિ કરવા માંગતા હોઈએ, તો લઘુતાગ્રંથીનો ત્યાગ કરી, આપણી વિચારવાની, બીજા માટે કોઈપણ મત બાંધતા પહેલા, વિશાળ દૃષ્ટિ રાખવાની, બધું જ જેવું છે તેવું જ સર્વ દિશાએથી પૂર્ણ રીતે નીરખી શકે - જાણી શકે, સામી વ્યક્તિની લાગણીને સાચી રીતે સમજી શકે કે પામી શકે, તેવી દૃષ્ટિની જરૂર પડે. માટે જ આપણા પોતાના જ નિજી કારણે - પોતાના જ સુખ-દુઃખના વિચારોને કારણે, સમગ્રતાનું દર્શન ન કરી શકે તેવી સ્થિતિથી પર હોવી જોઈએ. તેવી સ્થિતિથી મુક્ત હોવી જોઈએ. સાધકે એવી કક્ષાએ પહોંચવાનું છે કે જ્યારે તેને પોતાના સ્વાર્થને ખાતર કોઈપણ જાતની દિલગીરીની લાગણી થાય જ નહિ. વાસ્તવમાં તો તેણે પોતાના વૃત્તિ, શરીરને પોતાના ઉચ્ચ તત્ત્વનું એટલે કે જીવાત્માનું વાહન બનાવવાનું છે અને વૃત્તિ શરીરમાં પોતાનું પ્રકૃતિગત સ્વતંત્ર જીવન રહેવા દેવાનું નથી. તેમાં આકર્ષણો અને અણગમાઓ, ઈચ્છાઓ કે તૃષ્ણાઓ, આશાઓ કે ભયો રહેવા દેવાના નથી. આ બધું તેણે

ત્યાગવાનું છે. એમ સમજાવતા ડૉ. બેસન્ટ આગળ કહે છે કે સાધકે એવો ભુલભરેલો વિચાર ગ્રહણ કરવાનો નથી કે સાધકે વૃત્તિ શરીરનો તદ્દન નાશ કરવાનો નથી. પરંતુ વૃત્તિ શરીર બાહ્ય જગતમાંથી આવી પડેલી અસરો પ્રત્યે આંદોલિત થતું અટકવું જોઈએ, પરંતુ તેમ છતાં એ એટલું સંવેદનશીલ પણ બનવું જોઈએ કે માનવજાતની નાનામાં નાની યાતનાઓથી સચેત થઈ, માનવજાતની સેવા માટે ઉપયોગી થઈ શકે. આ બાબત ગુરુ-ચરણોમાં પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે સદાય બીજાઓને સહાયરૂપ થવાનો વિચાર સતત કરતાં રહેવો, જેથી ધીમે ધીમે બીજાઓને સહાય કરવાનો વિચાર એટલો બધો પ્રબળ કરવાનો કે સમય કે અવકાશ રહેશે જ નહિ.

હજી એક બાબતમાં પણ આપણે વિવેક કરવો જોઈએ કે બહારથી કોઈપણ માણસ ગમે તેટલો પાપી દેખાતો હોય અથવા કોઈપણ વસ્તુ કે વ્યક્તિ બહારથી ગમે તેવી ખરાબ કે આપણને હાનિકર્તા લાગતી હોય, તો પણ દરેક પ્રાણીમાત્રમાં વ્યાપી રહેલા ઈશ્વરને ઓળખી શકાય એવી નિર્મળ દૃષ્ટિ ખીલવવા માટે આંખો અશ્રુ વહેવડાવવા અશક્ત બને તેની તકેદારી રાખવી જોઈએ. કારણ કે જગતમાં કોઈપણ મનુષ્ય સો ટકા સારો એટલે કે સદ્ગુણી-અણીશુદ્ધ કે નિષ્પાપ હોતો નથી કે સો ટકા પાપી-દુર્ગુણી કે તિરસ્કાર લાયક પણ હોતો નથી. દરેકમાં સારા તેમજ ખરાબ ગુણ ઓછાવત્તા પ્રમાણમાં હોવાના જ. એવું પણ બને કે એકને માટે ખરાબ લાગતી વ્યક્તિ બીજાને માટે ખૂબ જ સારી હોય. માટે તેમાં રહેલા ઉત્તમ ગુણને જોઈ શકીએ, તેમાં રહેલા ઈશ્વરીય અંશને પારખી શકીએ એવી, સ્પષ્ટ દર્શન થઈ શકે, એવી દૃષ્ટિ માટે આંખો નિરંતર અશ્રુવિહીન એટલે કે આપણા પોતાના જ સ્વાર્થી ભાવોથી અને અહંકારથી મુક્ત હોવી જોઈએ.

આવા ફેરફાર કેવી રીતે થતા હોય છે ?

સામાન્ય શિષ્યનું વૃત્તિ શરીર નિત્ય રંગો બદલતું હોય છે. પરંતુ જ્યારે તે ધીરે ધીરે શુદ્ધ બને છે, તેમનું સ્વતંત્ર જીવન દૂર થાય છે, ત્યારે તે રંગ વિહીન સ્વચ્છ, પ્રકાશિત સ્ફટિક જેવું વાહન બની જાય છે. તેનો પોતાનો કોઈ રંગ રહેતો નથી. તેથી જેમ સ્ફટિકની પાછળ જેવા રંગનું ફૂલ રાખવામાં આવે તેવો રંગ તેનો દેખાય. તેમ હવે માત્ર જીવાત્મામાંથી જે રંગના પ્રતિબિંબો તેના પર ફેંકાય, તે જ રંગ તેમાં દેખાય છે. શિષ્યના વૃત્તિ શરીરમાં આ ફેરફાર જેમ જેમ તે સહજીવીઓની દિલગીરીઓ પ્રત્યે સભાન બનવાના મુશ્કેલ કાર્યમાં પ્રગતિ કરે છે અને તેમ છતાં પોતાની બધી તકલીફો તરફ બેપરવા — બેધ્યાન બને છે, તેમ તેમ ધીમે ધીમે થાય છે. તેને માટે પોતાની બધી લાગણીઓને કુંઠીત કરી નાખવી — પોતાની બધી લાગણીઓને શાંત કરી નાખવી એ સહેલું કામ છે, પરંતુ અન્યની લાગણીઓને માટે — બીજાની યાતના કે દિલગીરી માટે ક્રમશઃ વિશેષ સંવેદનશીલ બનવું અને છતાં પોતાની અંગત લાગણીઓને તેમાં વચ્ચે આવવા દેવી નહીં; તે શિષ્ય સમક્ષ મૂકવામાં આવતું ઘણું અઘરું કાર્ય છે. તેમ છતાં તે જેમ જેમ આગળ વધશે કે આગળ વધે છે તેમ તેમ તે પોતે જોઈ શકશે કે તેની સ્વાર્થી લાગણીઓ નિસ્વાર્થભાવમાં પરિવર્તિત થતાં જાણી પણ ન શકાય, તેમ અદ્રશ્ય થવા લાગે છે. ભક્ત કવિ નરસિંહ મહેતાએ પણ તેમના ભજનમાં સાચા સાધક એટલે કે વૈશ્નવજનની ઓળખ “જે પીડ પરાઈ જાણે રે” ગાઈને આપી છે. જે બીજાના દુઃખે દુઃખી થાય, બીજાની યાતના પોતાની જ હોય, એવું અનુભવે, તે જ આ કઠીન માર્ગે જવાને લાયક બને છે. પોતાના પહાડ જેવડા દુઃખને રાય સમાન નાના, નગણ્ય માનીને બાજુએ મૂકી શકે અને

પારકાના નાનામા નાના દુઃખને પણ પહાડ જેવા સમજી સંવેદના અનુભવે, તેજ અધ્યાત્મના પંથે પ્રવાસ કરવા લાયક ગણાય, તે જ પ્રવાસ કરવા શક્તિમાન બને છે. આપણી સોસાયટીના આઘસ્થાપક શ્રી HPB એ પણ આ જ વાત સમજાવતા કહ્યું છે કે, અંગત અન્યાય પરત્વે હિંમતપૂર્વકની સહનશીલતા હોવી જોઈએ. (A couregeous endurance of personal injustice) પણ સાથે સાથે બીજા જે ખોટી રીતે અન્યાય પામ્યા હોય, તેનો વીરતાપૂર્વક બચાવ કરવાની તૈયારી પણ જોઈએ. (A valiant defence of those who are unjustly attacked). આમ, અંગત લાગણીઓ કોઈ પણ દિલગીરી જન્માવે તેવા કાર્યનો પ્રતિભાવ આપવાને અશક્ત બનવી જોઈએ. વિવેક યુગમણિમાં પણ કહ્યું છે,

સહનમ્ સર્વ દુઃખાનામપ્રતિકાર પૂર્વકમ્ ।

ચિન્તા વિલાપ રહિતં, સા તિતિક્ષા નિગદ્યતે ॥

એટલે કે બહારથી આવી પડેલા શારીરિક કે માનસિક અંગત દુઃખો, કોઈપણ પ્રકારના પ્રતિકાર કર્યા સિવાય, એટલે કે વૃત્તિ શરીરના કોઈપણ પ્રતિભાવ વિના સહન કરવાની સાધકે ટેવ પાડવી જોઈએ. તેના જ્ઞાનતંતુઓ પર તેનો સંયમ હોવો જોઈએ, જરાય વિચલિત ન થવા જોઈએ. જ્યારે પોતાના જ્ઞાનતંતુઓ પર વ્યક્તિનો સંયમ હોય છે ત્યારે તે પોતાના ‘સ્વ’ના જ વિચાર કરતો સહજ રીતે જ અટકે છે અને સમગ્રમાં જ પોતાનું અસ્તિત્વ છે એવું અનુભવતો થાય છે. તેથી બીજાના દુઃખો પોતાના જ હોય તેવી લાગણીથી બીજાને સદાય સહાયભૂત થવાના વિચારમાં પોતાની જાતને ભૂલી જાય છે. તેથી તેની આંખો પોતાના અંગત દુઃખ કે સુખ પ્રત્યે બેપરવા બને છે અને અશ્રુવિહીન બને છે. (ક્રમશઃ)

ધી હિડન સાઈડ ઓફ ધી થીંગ્સ

વસ્તુઓની ગૂઢબાજુ
સી.ડબ્લ્યુ.લેડબીટરના પુસ્તક પર આધારિત

પ્રસ્તુતિ

શ્રી ધવલ શેઠ
રોહિત વાંજ

ગતાંકથી આગળ...

પાણીનાં નેચર-સ્પિરીટ્સ

જમીનની સરખામણીએ પાણીમાં જોવા મળતાં નેચર-સ્પિરીટ્સની સંખ્યા ઘણી વધારે હોય છે. આ નેચર-સ્પિરીટ્સમાં પણ બહુ વિવિધતા જોવા મળે છે. પેસિફીક મહાસાગરમાં જોવા મળતા નેચર-સ્પિરીટ્સ એટલાંટિક મહાસાગરથી અલગ હોય છે. ભુમધ્ય મહાસાગરમાં તેનાથી પણ અલગ પ્રકારનાં નેચર-સ્પિરીટ્સ જોવા મળે છે. વિષુવવૃત્તીય સમુદ્રોનાં નેચર-સ્પિરીટ્સ ઉત્તર ગોળાર્ધનાં સમુદ્રોથી અલગ હોય છે. તેવી જ રીતે સરોવર, નદી અને ઝરણાંનાં નેચર-સ્પિરીટ્સ પણ એકબીજાથી અલગ પડે છે.

જમીનનાં નેચર-સ્પિરીટ્સની જેમ તેઓ કોઈપણ રૂપ લઈ શકે છે, પરંતુ મોટેભાગે તેઓ મનુષ્યો જેવું રૂપ ધારણ કરે છે. જંગલો અને ટેકરીઓમાં જોવા મળતાં નેચર-સ્પિરીટ્સ કરતાં તેઓ કદમાં મોટા હોય છે અને તેમનું કદ લગભગ મનુષ્ય જેટલું હોય છે. સામાન્ય રીતે કોઈ પણ નેચર-સ્પિરીટ્સ પોતાની ઈચ્છા મુજબ પોતાના કદમાં વધારો કે ઘટાડો કરી શકે છે.

કદમાં વધારો કે ઘટાડો કરવાની તેમની ક્ષમતાની પણ એક મર્યાદા હોય છે. કુદરતી રીતે જે ફેઈરી ઉંચાઈમાં બાર ઈંચનું હોય તે પોતાની ઉંચાઈ છ ફીટના મનુષ્ય જેટલી કરી શકે છે, પરંતુ તેમાં તેને ખૂબ જ તકલીફ પડે છે અને તે આ ઉંચાઈ અમુક મીનીટો સુધી જ સાચવી શકે છે. તેને પોતાના આકાર કરતાં બીજો કોઈ આકાર ધારણ કરવો હોય તો તેણે જે-તે આકારને

ખૂબ જ સારી રીતે ગ્રહણ કરવો પડે છે. તે આ આકાર ત્યાં સુધી જાળવી શકે છે કે જ્યાં સુધી તેનું મન તેના પર ચોંટેલું હોય. જેવો તેનો વિચાર જરા પણ ભટકે છે તેની સાથે જ તે પોતાનો મૂળભૂત આકાર ગ્રહણ કરવાનું ચાલુ કરી દે છે.

ભલે ઈથરીક તત્વ વિચારશક્તિની મદદથી જે-તે આકારમાં ફેરવી શકાય છે પરંતુ તે વિચારશક્તિને એસ્ટ્રલ તત્વની જેમ તુરંત અનુસરતું નથી. સીલ્ફ કે જેનું શરીર માત્ર એસ્ટ્રલ તત્વનું બનેલું છે તે આંખનાં પલકારામાં જ એક સ્વરૂપમાંથી બીજા સ્વરૂપમાં ફેરવાઈ જાય છે. જ્યારે ફેઈરી કે જેનું શરીર ઈથરીક તત્વનું બનેલું હોય છે તેના શરીરમાં થતો નાનામાં નાનો ફેરફાર દિવ્યદૃષ્ટિ ધરાવતી આંખો દ્વારા જોઈ શકાય છે.

ચોખ્ખા પાણીનાં ફેઈરીઝ

નદી, તળાવ તેમજ સરોવરમાં અમુક ખૂબ જ સુંદર ફેઈરીઝ જોવા મળે છે કે જેનું પાણી મનુષ્યે હજી પ્રદૂષિત કર્યું ન હોય. કુદરતી રીતે જ ગંદકી અને રસાયણોથી પ્રદૂષિત પાણી તેમને ગમતું નથી, પરંતુ પાણીમાં ફરતી માનવસર્જિત ચક્કીથી તેમને કોઈ વાંધો હોતો નથી. ઉલટું તેઓ આ ચક્કી સાથે આનંદપ્રમોદની પ્રવૃત્તિઓ પણ કરે છે. તેમને ખાસ કરીને ઝરણાંનાં પાણીમાં ખૂબ જ આનંદ મળે છે. ઝરણાંનાં પાણીમાં મળતાં આનંદને પ્રાપ્ત કરવા માટે જ ઘણીવાર તેઓ મનુષ્યની હાજરી પણ ચલાવી લે છે. પક્ષીઓની જેમ તેઓ પણ શિયાળામાં અતિશય ઠંડા પાણીને છોડીને અનુકૂળ તાપમાન ધરાવતાં પ્રદેશોમાં ચાલ્યા જાય છે.

સૌજન્ય : શ્રીમતી સુશિલાબેન હરિવદન ઈંકણીવાળા તથા પ્રો. શ્રી હરિવદન ઈંકણીવાળા

ભલે તેમના પર ઠંડીની અસર થતી નથી પરંતુ તેઓને તેમની સામાન્ય અવસ્થામાં ખલેલ પસંદ નથી. જ્યારે નદીઓનું પાણી થીજી જાય છે ત્યારે તેઓ દરિયામાં જતાં રહે છે. ઘણાં નદીઓનાં ફેઈરીઝને દરિયાનું ખારુ પાણી માફક આવતું નથી. તેથી તેઓ લાંબુ અંતર કાપીને મહાસાગરમાં આસરો લે છે.

ચોખ્ખા પાણીમાં ફેઈરીઝમાં વાદળનાં સ્પિરીટ્સનો પણ સમાવેશ થાય છે કે જેમનું આખું જીવન વાદળોમાં જ પસાર થાય છે. તેઓને પાણીનાં સ્પિરીટ્સ અને હવાનાં સ્પિરીટ્સનાં વચ્ચેનાં વર્ગમાં વહેંચી શકાય. તેઓનાં શરીર ઈથરીક તત્ત્વનાં બનેલા હોય છે અને તેઓ પાણીથી ઘણાં લાંબા સમય સુધી દૂર રહી શકે છે. તેઓ કદમાં વિશાળ હોય છે. જ્યારે આકાશમાંથી વાદળા જતા રહે છે ત્યારે તેઓ દરિયામાં રહેવાનું પસંદ કરે છે. તેઓ વાદળોમાં શાંતિની વચ્ચે રહે છે અને વાદળોનો વિવિધ આકાર આપવાનું તેમને ખૂબ જ પસંદ છે.

સીલ્ફ

સીલ્ફ એ નેચર-સ્પિરીટ્સની સૃષ્ટિનો સૌથી સર્વોચ્ચ વર્ગ ગણાય છે. જમીન અને દરિયાના નેચર-સ્પિરીટ્સ સીલ્ફની કક્ષાએ આવીને એક થઈ જાય છે. સીલ્ફને હવાનાં નેચર-સ્પિરીટ્સ પણ કહેવાય છે. તેમનું શરીર એસ્ટ્રલ તત્ત્વનું બનેલું હોય છે. તેમની બુદ્ધિ ક્ષમતા ઈથરીક નેચર-સ્પિરીટ્સથી ઘણી વધારે હોય છે. બુદ્ધિ ક્ષમતામાં તેમની સરખામણી એક સામાન્ય માણસ સાથે કરી શકાય, પરંતુ મનુષ્યની જેમ તેમને પુનર્જન્મ પામતી કાયમી વ્યક્તિગત (Individuality) હોતી નથી. પ્રાણીઓની સરખામણીએ તેમનો વિકાસ એટલો બધો થયેલો છે કે તેમને પ્રાણીઓ કરતાં જીવન વિષે

વિશેષ જાણકારી હોય છે. તેમને ઘણીવાર એ બાબતની જાણ હોય છે કે તેનામાં વ્યક્તિગતતા નથી અને તેથી જ તેઓ વ્યક્તિગતતા પ્રાપ્ત કરવા માટે ખૂબ જ આતૂર હોય છે. નેચર-સ્પિરીટ્સની અમર આત્મા પ્રાપ્ત કરવા માટેની જે કોઈ પણ લોકવાયકાઓ હોય છે તેની પાછળ આ સત્ય ધૂપાયેલું હોય છે.

તેમના માટે વ્યક્તિગતતા પ્રાપ્ત કરવાની એ સામાન્ય રીત એ છે કે તેઓ હવે પછીના વિકાસના સ્તરે કે જેને એસ્ટ્રલ એન્જલસ પણ કહે છે તેના સંપર્કમાં આવે અને તેમના માટે પ્રેમ વિકસાવે. પ્રાણીઓમાં પ્રાપ્ત થતી વ્યક્તિગતતામાં પણ મનુષ્ય સાથેનો તેમનો સંબંધ મોટો ભાગ ભજવે છે. માલિક પ્રત્યેનો તેમનો પ્રેમ માલિકને વધુ સમજી શકવા માટે પ્રયત્ન કરવાની શક્તિ આપે છે. એટલું જ નહિ પરંતુ માલિકનાં મન અને શરીરનાં આંદોલનો સતત જે-તે પ્રાણીનાં મન પર પડતા રહે છે અને ધીમે ધીમે તેની ક્ષમતાને ખીલવે છે. ઘણાંબરાં કિસ્સાઓમાં તો મનુષ્ય એ વાતથી અજાણ હોય છે કે તે તેની આસપાસનાં પ્રાણીઓનો વિકાસ કરાવી રહ્યો છે. આવાં કિસ્સાઓમાં પણ પ્રાણીઓનો વિકાસ તો થાય જ છે. સમયાંતરે તેમનો વિકાસ એ કક્ષાએ પહોંચી જાય છે કે તેમને વ્યક્તિગતતા પ્રાપ્ત થાય છે અને તેઓ ગ્રુપ-સોલ (Group Soul) માંથી આઝાદ થઈ જાય છે.

ઉપર વર્ણવેલી પ્રક્રિયા એસ્ટ્રલ એન્જલ અને હવાનાં સ્પિરીટ્સ કે સીલ્ફસની વચ્ચે પણ થાય છે. પરંતુ અહીંયા આ પ્રક્રિયા ખૂબ જ અસરકારક રીતે પાર પડે છે. પશુ અને મનુષ્યનાં કિસ્સામાં બંને વિકાસની પ્રક્રિયાથી અજાણ હોય છે. પરંતુ એસ્ટ્રલ એન્જલ્સ કુદરતનાં વિકાસક્રમથી સારી રીતે પરિચિત હોય છે.

ૐ નિવા ઇચ્છા અંબુ શ્રીમતિ સુલોચનાબેન ગોવિંદભાઈ અં. મોદીના ૐ શ્રી રાધેકૃષ્ણ એકેશ સૌજન્ય : જયેશ, રૂપલ, કિશન, યશ (U.S.A.), મનીષ, જૈના, સૃષ્ટિ, અનુશ્રી શાહ પરિવાર, અમદાવાદ લોજ

મોટાભાગનાં ક્રિસ્તાઓમાં નેચર-સ્પિરીટ્સને પણ ખબર હોય છે કે તેણે પોતાનો વિકાસ કઈ રીતે કરવાનો છે અને તેથી જ તે તેના માટે સભાન પ્રયત્નો કરે છે. દરેક એસ્ટ્રલ એન્જલ્સ સાથે ઘણાં સીલ્કસ સંકળાયેલાં હોય છે. તેઓ એસ્ટ્રલ એન્જલ્સ પાસેથી શીખે છે. તાલિમ મેળવે છે તેમજ તેમની સાથે તાદાત્મ્ય કેળવે છે. દેવરાજ દ્વારા ઘણાં એસ્ટ્રલ એન્જલ્સને કર્મની વહેંચણીની જવાબદારી સોંપવામાં આવે છે. નેચર-સ્પિરીટ્સ પણ તેમને આ કાર્યમાં મદદ કરે છે. આ કાર્યમાંથી તેઓ ઘણું જ મૂલ્યવાન જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે.

એડેપ્ટ (Adept)ની કક્ષાએ પહોંચેલા મહાત્માઓ પણ પોતાના કાર્યમાં નેચર-સ્પિરીટ્સનો ઉપયોગ કરે છે. પૂર્વનાં જાદુગરો પણ પોતાની જાદુઈકળામાં ઉચ્ચ પ્રકારનાં નેચર-સ્પિરીટ્સનો ઉપયોગ કરે છે.

નેચર-સ્પિરીટ્સનો આનંદ

વિવિધ પ્રકારનાં વિચાર-સ્વરૂપોને જીવંત કરવામાં તેમને ખૂબ જ આનંદ મળતો હોય છે. ઉદાહરણ તરીકે કોઈ નવલકથાકાર જ્યારે કોઈ નવલકથા લખતો હોય ત્યારે નવલકથાનાં પાત્રોને લઈને ખૂબ જ મજબૂત વિચાર-સ્વરૂપો પેદા કરે છે અને પોતે કલ્પેલા નાના રંગમંચ પર આ વિચાર-સ્વરૂપોને પોતાની ઈચ્છા મુજબ ફેરવે છે. પરંતુ ઘણીવાર મોજલા નેચર-સ્પિરીટ્સ

(સંપાદકીય... પાના-૦૪ ઉપરથી ચાલુ) આંતરિક પ્રતિભાનો વિશેષ પરિચય કરાવ્યો. તેમના કેટલાયે 'ઓરિયો રેકોર્ડિંગ', 'ધ થિયોસોફિસ્ટ'માં નિયમિત છપાતાં લેખો, કેટલાંયે ચર્ચા પત્રો તથા પ્રવચનોનો સંપુટ વર્તમાન સમયમાં આધ્યાત્મિક મુસાફરી માટે અતિ આવશ્યક ભાથું બન્યા છે. તે સાથે આંતરરાષ્ટ્રી કક્ષાએ સર્વે પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ આગલી

આવા વિચાર સ્વરૂપો પર કબજો મેળવી લે છે. તેઓ પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે આ વિચાર-સ્વરૂપોને નવલકથાકારે કલ્પેલા રંગમંચ પર ફેરવે છે. આથી નવલકથાકારને લાગે છે કે તેણે સર્જેલી વિચાર-સ્વરૂપોની કઠપૂતળીઓ તેના હાથમાંથી નીકળી ગઈ છે અને તેમણે પોતાની અલગ જ ઈચ્છાશક્તિ વિકસીત કરેલી છે.

ફેઈરીઝમાં જોવા મળતી તોફાન-મસ્તી હવાનાં સ્પિરીટ્સમાં પણ જોવા મળે છે. ઘણી વખત આવા નેચર-સ્પિરીટ્સ દ્વારા મસ્તીમાં બનાવવામાં આવતાં ડરામણાં વિચાર સ્વરૂપોને નાનાં બાળકો જોઈ લે છે અને તેઓ ડરી જાય છે.

ભલે નેચર-સ્પિરીટ્સ પોતે ડરની લાગણીથી મુક્ત હોય પરંતુ આવાં બાળકો ડરની લાગણીથી મુક્ત હોતાં નથી. આથી આપણે આપણાં બાળકોને સતત ઈશ્વરની હાજરી અને ઈશ્વરનાં પ્રેમ વિશે સમજાવવું જોઈએ. સાચો પ્રેમ જ બધાં ડરમાંથી મુક્તિ અપાવે છે. ઘણી વખત નેચર-સ્પિરીટ્સ એવાં હજારો બાળકોને આનંદ આપવાનું પણ કાર્ય કરતાં હોય છે કે જેઓ આપણા માટે મૃત્યુ પામેલાં છે. આવાં મૃત બાળકો સાથે રમવું અને તેમને આનંદ પૂરો પાડવો એ તેમની અતિપ્રિય પ્રવૃત્તિ છે. (કમશ:...)

હરોળમાં રહ્યા. ઈ. એસ. મેસોનીક, ટી. ઓ. એસ. ભારત સમાજ પૂજા જેવી થિયોસોફિકલ સોસાયટી સાથે સંલગ્ન પ્રવૃત્તિઓમાં શ્રેષ્ઠતમ કાર્ય કરતાં રહ્યાં. ચાલો આવી વિરલ પ્રતિભાને ઓક્ટોબર દરમિયાન યાદ કરીને પૂર્ણ થિયોસોફિસ્ટ બનવાની રાહ વધુ આગળ વધીએ !

• • •

સ્વ. હર્ષવીણાબેન હસમુખભાઈ પંડ્યાના સ્મરણાર્થે
સૌજન્ય : શ્રી હસમુખભાઈ જે. પંડ્યા, અમદાવાદ લોજ

ગુજરાત થિયોસોફિકલ ફેડરેશન સૌ સભ્ય શ્રી

પ્રસ્તુતિ

શ્રી દર્શન મોદી - મંત્રી
ગુજ. થિયો. ફેડ.

ગુજરાત થિયોસોફિકલ ફેડરેશન તરફથી દર માસે 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' માસિક બહાર પાડવામાં આવે છે, જેમાં થિયોસોફિક સાહિત્યને લગતાં લેખો, ગુજરાતમાં ચાલી રહેલ લોજની પ્રવૃત્તિના સમાચાર, ઈન્ડિયન સેક્સનની માહિતી, આંતરરાષ્ટ્રીય કન્વેન્શનની માહિતી, યુવા શિબિર, અડ્યારના અભ્યાસવર્ગ અંગે માહિતી, આપણાં તહેવારો ૧લી ઓક્ટોબર ડૉ. એની બેસન્ટની જન્મદિવસ ઉજવણી, સોસાયટીનો સ્થાપના દિવસ, શ્વેત પદ્માષ્ટમી અને પૂર્વ નેતાઓની જીવન ઝરમરનાં પ્રસંગો, અધિવેશન કે અભ્યાસ વર્ગની માહિતી, પુસ્તક પરિચયની માહિતીઓ આપવાનું કાર્ય 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' કરે છે. જે માટે તંત્રીશ્રી પણ ખૂબ મહેનત કરે છે. આપ પણ થિયોસોફિક સાહિત્યના અભ્યાસ પછી જ્ઞાન સભર માહિતી મોકલાવીને, આપના વિચારો, આપની કવિતાઓ, આપની વાર્તાઓ વગેરે થિયોસોફિકલ સોસાયટીના સભ્યો સાથે શેર કરી 'થિયોસોફિક જ્યોતિ'ને વધુ સમૃદ્ધ બનાવી શકો છો. આપણામાં રહેલી સુષુપ્ત શક્તિને બહાર લાવી શકીએ છીએ, આમ આપણે આપણા થિયોસોફિકલ સોસાયટીના ત્રણે ઉદ્દેશો ખીલવી શકીએ છીએ, અભ્યાસુ બનીને આપણી જ્ઞાનેન્દ્રિયો વધુ સચેત બને છે. આપ પણ આપની નજદીકની શાળા-કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ માટે, સાર્વજનિક સંસ્થાઓનાં લોકો વાંચે તે માટે આ ઉમદા કાર્યમાં સહકાર આપી શકો છો. સૌનો સાથ સૌનો વિકાસની ભાવનાથી આપણી લોજની પ્રવૃત્તિના

ભાગરૂપે કાર્ય કરી સદ્ભાગી બની શકો છો. નજીવા લવાજમ આપીને 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' સભ્ય બનાવીને થિયોસોફિક સાહિત્યનો વધુ પ્રચાર કરી શકો છો.

આ માસિક ચલાવવા ફેડરેશનને સભ્ય પાસેથી સભ્ય ફી સાથે ૧૦/- રૂ. દસ થિયોસોફિક જ્યોતિના લવાજમ તરીકે લેવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે. ગયા વર્ષે જે લોજે ફી સાથે લવાજમ મોકલાવેલ છે તેમને તેમના સભ્યોને 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' મોકલવાનું રહેશે. બીનસભ્ય જે લવાજમ ભરીને 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' મંગાવે છે, પરંતુ તેમનું લવાજમનો સમય હવે પછી ઓક્ટોબરથી સપ્ટેમ્બર સુધીનો રહેશે, ઓક્ટોબર માસથી લવાજમ નહીં ભરેલ સભ્યને 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' મોકલી શકાશે નહીં, તેની નોંધ લેવા વિનંતી છે. એક કરતાં વધુ 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' આવતા હોય તો તેની માહિતી મોકલશો, જેથી વ્યવસ્થા કરવાની ખબર પડે. ફેડરેશનને આર્થિક બોજો ન પડે. સહકાર બદલ આભાર....

આ સાથે મોકલાવેલી માહિતી મુજબ આપની લોજના સભ્યોની સંખ્યા દર્શાવતી માહિતી મોકલાવીએ છીએ. જે તમે ફી ફેડરેશનને મોકલાવી છે, તે તપાસી લેજો. ભૂલચૂક તાત્કાલિક જણાવવા વિનંતી. જે સભ્યને નથી મળતું, તેમના નામ, સરનામું અને ડિપ્લોમા નંબર સાથે લખી મોકલશો, એક કરતાં વધુ આવે છે તેની પણ માહિતી મોકલશો, જેથી વ્યવસ્થા કરવાની ખબર પડે. ફેડરેશનને આર્થિક બોજો ન પડે.

સૌજન્ય : સ્વ. નિર્મળાબેન જી. સોનેજીના સ્મરણાર્થે !

સ્વ. શ્રી ઘનશ્યામભાઈ જે. સોનેજીના સ્મરણાર્થે, અમદાવાદ લોજ

ક્રમ	લોજનું નામ	સભ્ય સંખ્યા	ક્રમ	લોજનું નામ	સભ્ય સંખ્યા
૧.	અમદાવાદ લોજ	૮૦	૧૧.	શબરી લોજ	૧૫
૨.	આત્મવિદ્યા લોજ	૦૮	૧૨.	રાજપીપળા લોજ	૦૪
૩.	રોહિત લોજ	૧૯	૧૩.	રેવા લોજ	૧૮
૪.	મૈત્રેય લોજ	૦૮	૧૪.	પૂર્ણાનંદ લોજ	૩૬
૫.	ભાવનગર લોજ	૯૬	૧૫.	ગ્રામસેવા લોજ	૦૮
૬.	ગાંધીનગર લોજ	૧૦	૧૬.	હરજીવન આશ્રમ લોજ	૧૬
૭.	ગીરનાર લોજ	૧૭	૧૭.	વસો લોજ	૦૧
૮.	ગ્રામસેવા લોજ	૧૦	૧૮.	ક્રિષ્ણનગર લોજ	૮૪
૯.	માણેકસા માસ્તર લોજ	૦૯	૧૯.	ગૌતમ લોજ	૧૧
૧૦.	સરદાર લોજ	૦૮	૨૦.	શ્રી રામ લોજ	૦૬
			૨૧.	સનાતન લોજ	૩૯

(મનની ભીતરમાં... પાના-૧૭ ઉપરથી ચાલુ)

--: દ્રષ્ટિભેદ :-

નબળા મનના માનવીઓ ક્યારેક પોતાના વિચારોના આધારે જ કલ્પનાના પદાર્થોને વ્યક્તિઓને જોઈ શકે છે જે ખરેખર હોતા નથી. વૃદ્ધાવસ્થામાં મનની નબળાઈની ક્ષણોમાં ઘણાને ભ્રમીત દ્રશ્યો દેખાય છે જે ખરેખર હોતા નથી.

જાદુગરો વ્યક્તિને એ જોવા મજબુર કરી દે છે જે ખરેખર હોય નહીં. કે. લાલ જાદુગરે ૧૦ મીનીટ મોડા આવી બધાને ઘડિયાળમાં ૯.૪૦ ને બદલે ૯.૩૦ બતાવી શક્યા હતા. જયપુરના મહારાજાએ એક જાદુગર પાસે મહાભારતનું યુદ્ધ જોવાની ઈચ્છા દર્શાવી. આ દર્શાવાય ત્યારે તેમણે એક ફોટોગ્રાફરને ધુપાઈને ફોટાઓ લેવા જણાવ્યું. જાદુગરનો ખેલ શરૂ થયો ને ખરેખર યુદ્ધ દેખાયું. રાજાએ જાદુગરને ઈનામ આપ્યું ને તેના ચાલી ગયા પછી ફોટાઓમાં જોયું તો કોઈ જ યુદ્ધ ત્યાં હતું જ નહિ ને ફોટામાં જાદુગર ફક્ત એક ખૂણામાં બેસી મંત્રોચ્ચાર કરતો હતો.

--: મનનું સ્થાન :-

મન સમગ્ર શરીરમાં વ્યાપ્ત હોવા છતાં તેનું સ્થાન મનની અવસ્થા પ્રમાણે બદલાય છે. જાગ્રત અવસ્થામાં

મન આજ્ઞાયકમાં હોય છે, જ્યારે સ્વપ્નાવસ્થામાં તેનું સ્થાન ગળામાં હોય છે ને સુષુપ્તિ અવસ્થામાં એટલે કે સ્વપ્ન વિના પ્રગાઠ નિદ્રા સમયે તેનું સ્થાન હૃદયમાં છે. આ હૃદય મનુષ્યની જમણી બાજુ હોય છે. સામાન્ય રીતે ડાબી બાજુ રહેતું લોહીને ફેરવતું હૃદય આ હૃદય નથી.

--: મન અને સમય :-

સમયને મન સાથે સંબંધ નથી, કારણ કે તે પોતાના ક્રમ પ્રમાણે મીનીટ, કલાક, દિવસ, માસ, વર્ષના ચક્રમાં ચાલ્યા જ કરે છે. સમયને આપણે અસ્તીત્વ સાથે સંબંધ નથી પણ આપણા અસ્તીત્વને સમય સાથે સંબંધ છે. મન આપણને વિશ્વ, પદાર્થો ને લાગણીઓના આટાપાટામાં ગુંચવી રાખે છે. આપણા માટે સમયનો આધાર સામેની પરિસ્થિતિમાં આપણી રૂચી ઉપર આધાર રાખે છે. પ્રેમિકાને મળવા જઈ રહેલ પ્રેમીને ટ્રેઈન મોડી પડે તો એક મીનીટ એક કલાક જેવી લાગે ને પ્રેમિકાને મળ્યા પછી વાતોમાં એક કલાક એક મીનીટ જેવો લાગે. સમયનું વિભાજન મનુષ્યને સામાજિક વ્યવહારના આધાર માટે કરેલ છે. આત્માના ક્ષેત્રમાં સમય કે સ્થળનાં બંધન નથી.

(કમશ....)

અમદાવાદ લોજ - અમદાવાદ દ્વારા આયોજિતત્રીદિવસીય અભ્યાસ વર્ગનો અહેવાલ

પ્રસ્તુતિ

શ્રી રમેશ ડોલીઆ - સહમંત્રી
અમદાવાદ લોજ, અમદાવાદ

સ્વ. બાબુભાઈ કે. શાહના સ્મરણાર્થે દર વર્ષે અમદાવાદ લોજ ત્રીદિવસીય અભ્યાસ વર્ગ યોજે છે. આ વર્ષનો કાર્યક્રમ સતત નવમા વર્ષે યોજાઈ ગયો. તા. ૧૭, ૧૮, ૧૯ સપ્ટેમ્બરના રોજ બપોરના ૩.૩૦ થી ૭.૦૦ અમદાવાદ લોજનાં હોલમાં યોજાયેલ. જેમાં ઉત્સાહભેર ૪૦ સભ્યોએ ભાગ લીધો હતો. ગુજરાત ફેડરેશનનાં સેક્રેટરી શ્રી દર્શન મોદી ને નિયમિત વક્તા ડૉ. વર્ષાબેન પટેલ પણ હાજર રહ્યા હતા.

આ અભ્યાસ વર્ગનો વિષય હતો 'આવો સર્વ ધર્મને જાણીએ' વક્તા ગુજરાતના જાણીતા વક્તા શ્રી થોમસ પરમાર હતા. શ્રી થોમસ પરમારે ભારતીય સંસ્કૃતિના ક્ષેત્રોનો તથા હિન્દુ તથા જૈન મંદિરો ઉપર ઊંડો અભ્યાસ કર્યો છે અને આ વિષયના કોલેજમાં વ્યાખ્યાતા પણ હતા.

પ્રથમ દિવસે ભારતના હિન્દુ, જૈન, બુદ્ધ અને શીખ ધર્મ વિષે પ્રવચન આપ્યા. બીજા દિવસે યહુદી, ઈસ્લામ, ખ્રિસ્ત અને ઝેરોસ્ટ્રીયન (પારસીઓનો) ધર્મ પર પ્રકાશ પાડ્યો. ત્રીજા દિવસે આપણે ખાસ પરિચય ન હોય તેવા ચીનનાં તાઓ અને કન્ફ્યુશીયસ તથા જાપાનનો શીન્ટો ધર્મ પર પ્રવચન આપ્યા.

ત્રણ દિવસમાં ૧૧ ધર્મને ન્યાય આપવાનો હોવાથી સમયની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખીને પણ બધા ધર્મોનો સુંદર પરિચય આપી શક્યા. આ ધર્મોના અભ્યાસુ હોવાથી દરેક ધર્મને બધા સમજી શકે તેવી ગોઠવણીથી સમજાવ્યા.

દરેક ધર્મના નામના અર્થથી શરૂ કરી તે ધર્મના મુખ્ય તત્વોને ઉજાગર કર્યા. દરેક ધર્મના ઉદ્ભવ વખતની પરિસ્થિતિ, ધર્મના સ્થાપકની ઓળખ, ધર્મના મુખ્ય પાયા, ધર્મના તહેવારો, ધર્મસ્થાનો, ધર્મની માન્યતાઓની સાથે બધા સભ્યોને તેનો પરિચય કરાવ્યો.

દરેક ધર્મના વિવરણ પછી સભ્યોને તે અંગે પ્રશ્નો પૂછવાની વ્યવસ્થાનો પણ સભ્યોએ ઉત્સાહથી ભાગ લીધો ને ખૂટતી માહિતી પણ મેળવી. બીજા

ધર્મોને જાણવાથી આપણને આપણા ધર્મ પ્રત્યે શ્રદ્ધા વધે છે ને બીજાના ધર્મ પ્રત્યે અશ્રદ્ધા ઘટે છે. ત્રીજા દિવસના તાઓ, કન્ફ્યુશીયસ અને શિન્ટો ધર્મો

તો બધા સભ્યો માટે નવા હતા. આથી સભ્યોને તેને જાણવામાં ઘણો ઉત્સાહ હતો. તાઓ ને કન્ફ્યુશીયસ બંને ધર્મો પાયામાં પ્રવૃત્તિવાદ ને નિવૃત્તિવાદ જેવા અલગ ધારણા પર હોવા છતાં બંને ધર્મ ત્યાં કોઈપણ જાતની ધાર્મિક અથડામણ સિવાય રહી શક્યા છે તે તેને પાળનારાઓની ધર્મ પ્રત્યેની નિષ્ઠાનો પરિચય આપે છે. જાપાનનો શિન્ટો ધર્મ દેશભક્તિ ઉપર ભાર મૂકે છે ને આપણે તે પ્રજામાં તે ભાવનાને દૈનિક વ્યવહારમાં પળાતી જોઈ શકીએ છીએ.

શ્રી થોમસ પરમારે વિશ્વના બધા મુખ્ય ધર્મો આવરી લીધા હોવાથી સભ્યોને જાણે વિશ્વ પ્રદક્ષિણા કરી હોય તેવો ભાવ થયો.

• • •

સ્વ. અંજનાબેન સોનેજીના સ્મરણાર્થે

સૌજન્ય : શ્રી ભાસ્કરભાઈ સોનેજી, અમદાવાદ લોજ

પ્રસ્તુતિ

અઢિયા જયંતિલાલ બી.
અમદાવાદ લોજ

કબીર અને આઢ્યાત્મિક જગત

ભારતની પુણ્યશાળી અને પવિત્ર ભૂમિ ઉપર યુગે યુગે મહાન નિર્મળ સંતો પ્રકટ થયા છે. તેમાં કબીરનું સ્થાન અજોડ છે. ભારતીય સંસ્કૃતિના ઈતિહાસમાં કબીર જેવી પ્રતિભા તથા અનોખું વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર બીજી કોઈ વ્યક્તિનો પાર્દુભાવ થયો હોય તેમ લાગતું નથી.

“કબીર” એ અરબી અથવા ફારસી ભાષાનો શબ્દ છે કે જેમનો અર્થ “શ્રેષ્ઠ”, “મહાન”, “મોટો” વગેરે થાય છે. આ ઉપરાંત “કબીરા” એટલે “કવિ / કવિલ્પ / કલ્લિ / કાવ્ય-ડા” જે એક પ્રકારના ગાનનો અર્થ થાય છે. ફરીદના “યદિતનામા” કાવ્યમાં “કબીર” શબ્દનો ઉલ્લેખ મળે છે. જેનો અર્થ “ઉપદેશ”, “સંદેશ” થાય છે. કબીર શબ્દમાં “બ્રહ્મ” શબ્દનો અર્થ સમાયેલો છે. સામાન્ય રિવાજ મુજબ નામ પાડવાની પ્રક્રિયા વિશે પવિત્ર કુરાનમાં જોતાં તેમાં “સર્વ”, “કબીર”, “કુબ્ર”, “અકબર” (મહાન) વગેરે શબ્દો જોવામાં આવ્યા હતા. સામાન્ય રીતે કબીરનો અર્થ “મહાન અથવા “પરમાત્મા” એવો થાય છે.

જે સમયે કબીર પ્રકટ થયા ત્યારે ભારતીય સમાજ અને ધર્મના ક્ષેત્રમાં અનેક પ્રકારની ગડમથલ અને અસ્વસ્થતાની તીવ્ર લાગણી ફેલાઈ હતી. અનેક પંડિતો પોતપોતાની બુદ્ધિ અનુસાર પોતાના મતનો તથા સિદ્ધાંતનો પ્રચાર કરતાં હતા. અગિયારમીથી તે પંદરમી સદીમાં ભારતમાં ધર્મ ક્ષેત્રે વિભિન્નતા ઉપરાંત ધર્માધતા પણ પ્રસરવા પામી હતી. આ વિભિન્નતામાં સમન્વય અને ધર્માધતામાં ધર્મની આઢ્યાત્મિક

અનુભૂતિની સમજ કબીર સાહેબના ઉપદેશ તથા વાણીમાંથી મળે છે.

જે સત્યમાં જીવતા હોય અને ખુદ સત્ય સ્વરૂપ હોય તેને આપણે સંત કહીએ છીએ. આવી વિરલ વિભૂતિમાં કબીર સાહેબનું નામ સંત શિરોમણિ તરીકે ઝળહળી રહ્યું છે. આજથી છસો વર્ષ પહેલાં સંવત ૧૪૫૬ ની જેઠ પૂર્ણિમામાં એ પવિત્ર તીર્થ કાશી નગરીનાં લહરતારા સરોવરના ‘કમળ પુષ્પ’ ઉપર કબીર સાહેબનું પ્રાગટ્ય થયું હતું. એક વિધવા બ્રાહ્મણીએ લોકલાજને કારણે પોતાના વ્હાલા શિશુને ત્યાં ત્યજી દીધું હતું. નીરૂ અને નીમા નામના વણકર દંપતીની નજર આ બાળક ઉપર પડતાં તેઓ આ બાળકના પાલક માતા-પિતા બન્યા હતા. નીરૂ અને નીમા વિશે શાસ્ત્રોમાં અનેકવિધ બાબતો નોંધાયેલી છે. તેમાં જણાવ્યા પ્રમાણે દ્વાપર યુગમાં નીરૂ-નીમા સુપ્ત, સુદર્શનનાં માતા-પિતા હતા. તેઓના બ્રાહ્મણ ઘરમાં બે જન્મ થયાં હતા. ત્યારબાદ ત્રીજો જન્મ મનુષ્ય રૂપે કાશીમાં થયો હતો. ત્યારે તેમનું નામ ગૌરીશંકર અને સરસ્વતી નામ હતું. ત્યારે પણ તેને સંતાન ન હતું. તે ભગવાન શિવના ઉપાસક હતાં. ભગવાન શિવની પૂજા અર્ચના કરતાં હતા ત્યારે તેમના ઉપર મુસલમાનોનું પાણી છાંટી દીધું અને તેઓ મુસલમાન બની ગયા અને તેમણે નીરૂ-નીમા નામ ધારણ કર્યું હતું. સંત કબીરજી પોતે વણકરનો ધંધો કરતા હતા અને ધંધામાં તલ્લીનતા, પ્રામાણિકતા અને નેક (નીતિ)થી કાર્ય કરતા હતા. તેઓ સ્વાવલંબી જીવન જીવતા હતા. પ્રવૃત્તિને તે જીવન નિર્વાહનું શ્રેષ્ઠ સાધન માનતા હતા. ભક્તિ કરતાં કરતાં પોતાની પ્રવૃત્તિમાં સચ્ચાઈ, નેકી, ઈમાનદારી અને સંતોષથી કાર્ય કરતાં હતા. તેઓ અમીરી કરતાં ગરીબીને શ્રેષ્ઠ માનતા હતા. (ક્રમશઃ.....)

સૌજન્ય : શ્રી ફખરુદ્દીનભાઈ ટી. કપાસી

ભાવનગર લોજ

મનની ભીતરમાં

પ્રસ્તુતિ

શ્રી રમેશ ડોલીઆ
અમદાવાદ લોજ, અમદાવાદ

તા. ૨૭.૦૪.૨૦૧૯ ના રોજ રોહિત લોજમાં આપેલ પ્રવચન

ગતાંકથી આગળ...

-: સ્વપ્ન અવસ્થા :-

જાગ્રત અવસ્થામાં મનનું પ્રભુત્વ ઈન્દ્રિયો પર રહે છે ને સ્થુળ શરીર પણ તેની સાથે એકાત્મ થઈ પોતે એક જ છે તેમ માનવા લાગે છે.

સ્વપ્નની દુનિયા અલગ છે. સ્વપ્ન અવસ્થામાં બધો ખેલ મન એકલું જ કરે છે. ઈન્દ્રિયો શાંત થઈ મનમાં લીન થઈ જાય છે. મન પોતાના દેહમાંથી જ જાગ્રત ચેતન તત્વ પાસેથી મેળવેલ પદાર્થોમાંથી એક અવનવી સૃષ્ટિ સર્જે છે. દ્રવ્ય ને દ્રશ્ય એક જ હોવાથી સર્વ મનની લીલા સ્વપ્નમાં આપણને સાચી જ લાગે છે. જાગ્રત દશામાં મન પર પડેલા સંસ્કારો અવનવી સૃષ્ટિ રચી જાય છે.

સ્વપ્નાવસ્થાના ઉદ્ભવ વિષે સ્વામી શીવાનંદ સરસ્વતીજી સુંદર કહે છે “હીતા નામની નાડી હૃદયમાંથી નીકળીને હૃદયની ચારે બાજુ વિટળાઈ વળેલી છે તે વાળના હજારમાં ભાગ જેટલી સુક્ષ્મ છે. જ્યારે મન આ હિતા નાડીમાં પ્રવેશ કરે છે ત્યારે વ્યક્તિ આત્મા અથવા જીવ સ્વપ્ન નિહાળે છે.” મન આંતરિક ઈન્દ્રિય હોવાથી ‘આંતરિક દર્શન’ થાય છે. જાગ્રત અવસ્થામાં મનને બાહ્ય પદાર્થો પર આધાર રાખવો પડે છે, જ્યારે સ્વપ્નાવસ્થામાં મન જાતે જ પોતાના સંસ્કારો ઉપજાવે છે.

શ્રી રમેશ મહર્ષિ સાચે જ બતાવે છે કે જેમ તમે સ્વપ્નમાં બધો મનનો ખેલ હોવા છતાં તમે તે સમયે તે અવસ્થાને સત્ય જ સમજો છો ને તેને સ્વપ્નમાં પણ ખોટી કહેનારને તમે સાચો માની મારવા પણ તૈયાર

થઈ જાવ છો પણ એક ક્ષણમાં સ્વપ્ન સમાપ્ત થઈ જતાં તે વિષે વધુ વિચાર પણ કરતા નથી. આ વિશ્વ પણ એક સ્વપ્ન જેવું છે જે માનવીના મૃત્યુની ક્ષણમાં એકસાથે અદ્રશ્ય થઈ જાય છે.

-: સુષુપ્તિ અવસ્થા :-

જ્યારે મન પુરીતત નાડીમાં પ્રવેશે છે ત્યારે પ્રગાઠ નિદ્રા જેને સુષુપ્તિ અવસ્થા મનની કહેવાય છે. મનનો ખેલ બંધ થઈ જાય છે. લાંબી આવી અવસ્થામાં રહ્યા પછી પણ મનુષ્ય જ્યારે કહે છે કે “મને સુંદર ઊંઘ આવી, ત્યારે એ સાબિત થાય છે કે આત્મા તત્વ આ અવસ્થામાં પણ જાગ્રત જ હોય છે ને આત્માનું એક અનોખું પ્રમાણ મળી રહે છે.

-: માનસિક ઓરા (AURA) :-

આ ઓરા એક પ્રકારનું તેજ અથવા વિચારોનું પ્રભામંડળ હોય છે જે વ્યક્તિના મસ્તિષ્કની પાસે તેજોવર્તુળ સ્વરૂપે હોય છે જેને તે જોવાની ક્ષમતા ધરાવનાર જ જોઈ શકે છે. દેવોના ફોટાઓમાં દેવના મસ્તિષ્કની આસપાસ ઓરા દોરીને દર્શાવાય છે, તેવી જ રીતે દરેક મનુષ્યને પણ હોય છે. તેજસ્વીતાનું પ્રમાણ વ્યક્તિના વિચારોનું પ્રાબલ્ય, સત્ય પ્રિયતા વિગેરે પર આધારીત હોય છે. ઓરા દ્વારા વિશ્લેષણ કરતા કેમેરા પણ શોધાઈ ગયા છે. આ કેમેરા દ્વારા વ્યક્તિના સામાન્ય વલણ વિષે જણાવાય છે પણ તેની બાહ્ય જગત સાથે સંબંધ ને તેની બાહ્ય જગત ઉપર અસર ઉપજાવવાની શક્તિ વિષે હજી શોધાઈ શક્યું નથી.

સ્વ. કલાબેન કાંતિલાલ પટેલના સ્મરણાર્થે

સૌજન્ય : શ્રી કાંતિલાલ પી. પટેલ, સનાતન લોજ, સૂરત

સ્વામી શિવાનંદ સરસ્વતી કહે છે “જેમનું માનસિક ઓરા અત્યંત તેજસ્વી હોય તે ઘણા લાંબા અંતર સુધી જઈ શકે છે અને જે-જે વ્યક્તિ તેની અસર નીચે આવે તે સર્વને લાભ કરે છે. માનસિક અથવા પ્રાણના ઓરા કરતાં આત્મીય ઓરા ઘણું જ શક્તિશાળી હોય છે.”

તેજસ્વી મન અશક્ત મનને પ્રભાવીત કરે છે. પ્રભાવીત થનાર વ્યક્તિ જ્યારે તેજસ્વી મનવાળાને માન ને પ્રેમથી મુલાકાત કરે તો અસર ઝડપી અને તીવ્ર હોય છે. જ્ઞાની માણસોની સાથે બેસી જ્યારે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાની ઈચ્છા હોય છે તો ઘણી વખત શબ્દોની પણ જરૂર પડતી નથી.

શ્રી રમણ મહર્ષિ અરૂણાચલ પર્વતની તળેટીમાં દરરોજ મુલાકાત માટે નક્કી સમયે બેસતા અને સામે તેમને મળવા આવેલ વ્યક્તિઓને શિષ્યો બેસતા. મોટાભાગનો સમય બધા જ મૌનમાં બેસી રહેતા કારણ કે મહર્ષિજી પણ શાંત જ બેસતા. મોટાભાગનો સમય મૌનમાં જ ગાળ્યા પછી છેલ્લા સમયમાં કોઈને પ્રશ્ન પૂછવાનું હોય તો સમય આપતા ને ઘણા મોટાભાગના મુલાકાતીઓને તે મૌન સમયમાં જ તેમના પ્રશ્નોના જવાબ મળી જતા. શ્રી મોરારજીભાઈ દેસાઈ (પાછળથી વડાપ્રધાન પણ બનેલ) તેમને મળવા ગયા ત્યારે પ્રશ્નો હતા પણ મૌનનો સમય પૂરો થયા પછી તેમને પણ પ્રશ્નોનાં જવાબ મૌન સમયમાં જ મળી ગયા હતા. મહર્ષિ તો કહેતા કે મૌન જ સૌથી શક્તિશાળી ભાષા છે. મૌનમાં જ્ઞાનના પ્રવાહમાં કદાચ મનનાં પૂર્વગ્રહો પ્રભાવ પાડી શકતા નહીં હોય.

-: પરિવર્તનશીલતા :-

મન વિશ્વના અનેકવિધ પદાર્થો, વ્યક્તિઓ વિગેરેના સંપર્કથી ઉદભવતી તૃષ્ણાઓ ને લાગણીઓનો

જથ્થાઓ માત્ર છે. વિવિધ પદાર્થો વિષેના એકઠા કરેલા વિચારોનો સંચય માત્ર જ છે. આ વિચાર પ્રક્રિયા સતત બદલાયા કરે છે. આપણી સમાજમાં પ્રાથમિકતાઓ બદલાતી રહે છે.

એક ઘરમાં સુંદર નર્તકીની તસ્વીર લટકાવેલ હોય ને બાળક જુએ તો આન્ટી સુંદર નાચે છે કહીને ચાલી જાય. તે બાળક યુવાની આવે ને તે ફોટાને જોઈ તે સ્ત્રીનાં સૌંદર્યનાં વખાણ કરતાં ખુશ થાય. સહેજ પ્રૌઢ વયનો વ્યક્તિ તેની નૃત્યકળાના વખાણ કરે ને તે જ વ્યક્તિ ૭૫ વર્ષની ઉંમરે એ ફોટાને જોઈને તે નર્તકીની કારકિર્દી વિષે વિચારી અભિપ્રાય આપે. ફોટો એક જ છે જોનાર વ્યક્તિ એક જ છે છતાં માનવીની ઉંમર સાથે તેની દ્રષ્ટિમાં તસ્વીરની અગત્યતામાં ફેરફાર આવી જાય છે એ મનનાં વલણોના કારણે છે.

મનની વિષય પ્રત્યે વિશાળતા શૂન્યથી લઈને અસીમ સુધી વિકસી શકે છે ને સંકોચાઈ શકે છે. વ્યક્તિની વિષયની જોવાની જ્ઞાનની શક્તિ ઉપર તેમજ તેના શારીરિક ક્ષમતા ઉપર આધાર રાખે છે. એક ખુલ્લા મેદાનમાં બેઠેલા વૈજ્ઞાનિક આઈન્સ્ટાઈન દૂરબીનની સહાયથી હજારો માઈલ દૂરની ગતિઓ જોવાને પ્રયત્ન કરે છે ને ગ્રહોની ગતિ વિષે વિચારે છે ત્યારે તેની ક્ષમતા વિશાળ હોય છે પણ તે કાર્ય કરતાં ત્યાં જ થાકીને સૂઈ ગયો તો સુષુપ્તિમાં મનની મર્યાદા શૂન્ય સુધી પણ આવી જઈ શકે.

રજોગુણના પ્રભાવમાં મન બહિર્મુખી વધુ બને છે ને બાહ્ય તૃષ્ણાઓને મેળવવામાં ગુંચાઈ જાય છે. સાત્વિક ગુણોના પ્રભાવમાં વ્યક્તિ અંતર્મુખી બને છે ને આંતરિક શક્તિઓનો વિકાસ કરી શકે છે. મનુષ્ય એ રજોગુણનો પ્રભાવ ઘટાડવાનો ને સાત્વિક ગુણોનો પ્રભાવ વધારવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

(અનુસંધાન પાન-૧૩ ઉપર)

સ્વર્ગસ્થ સવિતાબેન ડાહ્યાલાલ પંડ્યાના સ્મરણાર્થે

સૌજન્ય : શ્રી ઉમેશભાઈ ડાહ્યાલાલ પંડ્યા, હરજીવન (આશ્રમ) લોજ, કડોલી

મહા સૌજન્ય

પંચાલ પરિવારનાં નીચેના સૌ સભ્યો 'થિયોસોફિક જ્યોતિ'ને આર્થિક સદ્ગતિ પ્રાપ્ત થાય તે માટે 'મહા સૌજન્ય'માં સહયોગ આપે છે. 'જી.ટી.એફ. જ્યોતિ પ્રકાશન ઈન્ડ' વધુ સદ્ગતિ સાથે સજ્જ રહીને કાર્ય કરે તેવી શુભ ભાવના વ્યક્ત કરે છે.

સ્વ. હરગોવિંદદાસ એસ. પંચાલ (પિતાશ્રી)

સ્વ. નર્મદાબેન એચ. પંચાલ (માતૃશ્રી)

સ્વ. નટવરલાલ એચ. પંચાલ (મોટાભાઈશ્રી)

સુશ્રી આદિતબેન એન. પંચાલ (મોટા ભાભીશ્રી)

— : રોહિત લોજ : —

શ્રી જયંતિલાલ હરગોવિંદદાસ પંચાલ (પોતે)
સ્વ. મધુકાન્તા જયંતિલાલ પંચાલ (પત્નીશ્રી)

— : રોહિત લોજ : —

સ્વ. હેમંતકુમાર જે. પંચાલ (પુત્ર)
સુશ્રી શોભાબેન એસ. પંચાલ (પુત્રવધુ)
સ્વ. નિર્મય હેમંતકુમાર પંચાલ (પૌત્ર)

— : અમદાવાદ લોજ : —

શ્રી કૌશિકકુમાર જયંતિલાલ પંચાલ (પુત્ર)
અ.સૌ. હેતલ કૌશિકકુમાર પંચાલ (પુત્રવધુ)
ચિ. ધૈર્ય કૌશિકકુમાર પંચાલ (પૌત્ર)

— : રોહિત લોજ : —

સુશ્રી ગિનુબેન જે. પંચાલ (પુત્રી)
સુશ્રી કાશ્મિરાબેન જે. પંચાલ (પુત્રી)
ચિ. હિતૈષી જે. પંચાલ (પૌત્રી)

શ્રી જયંતિભાઈ એચ. પંચાલ તથા પરિવાર તરફથી સ્નેહ વંદન !

(રૂ. ૧૫૦૧/- પંચાલ પરિવાર તરફથી પ્રાપ્ત થાય છે.)

શ્રદ્ધાંજલિ

સરદાર લોજ કરમસદનાં શ્રી રાવજીભાઈ પટેલનું તા. ૨૭.૮.૨૦૧૯ ના રોજ નિધન થયેલ છે. તેમનો ડિપ્લોમા નં. ૬૪૩૦૨ છે. તેઓ તા. ૩૦.૧૦.૧૯૮૧ થી સભ્ય બનેલાં અને આજીવન સભ્ય તરીકે સક્રિય રહ્યાં. અંત સમયે પણ તેમણે ગુરુદેવોને યાદ કરી તેમનું ઋણ અદા કર્યું. કુટુંબીજનોને એક વડિલની ખોટ પડી છે. સ્વર્ગસ્થનાં આત્માને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય અને કુટુંબીજનોને આ દુઃખ સહન કરવાનું સામર્થ્ય પ્રાપ્ત થાય તેવી પ્રાર્થના લોજના સભ્યો કરે છે અને ફેડરેશનના તમામ સભ્યો શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કરે છે.

શ્રી કૃષ્ણનગર લોજના સક્રિય સભ્યોએ આ પાર્થિવ જગતમાંથી વિદાય લીધી જે અંગેની નોંધ ફેડરેશન મંત્રીને મળતાં નીચેના સભ્યોને આપણે સૌ શ્રદ્ધા સુમન અર્પીએ છીએ.

- (૧) સ્વ. શારદાબેન શેઠ - ડિપ્લોમા નં. ૯૯૦૭૦
- (૨) સ્વ. લાભુબેન બી. પટેલ - ડિપ્લોમા નં. ૯૪૨૦૦
- (૩) સ્વ. રસિલાબેન જે. બુદ્ધ - ડિપ્લોમા નં. ૧૦૩૧૪૧

શાખા સમાચાર

- **અમદાવાદ લોજ, અમદાવાદ :-** સપ્ટેમ્બર દરમિયાન ઈથીએ 'વિવેક યુગમણિ' વિષે ડૉ. વિજયભાઈ પંડ્યા અને ૧૧મીએ 'જે. કૃષ્ણમૂર્તિ અને સંત કબીર' વિષે શ્રી હર્ષવદન શેઠે પ્રવચનો આપ્યાં. તા. ૧૭, ૧૮, ૧૯ - મંગળ, બુધ, ગુરુ દરમિયાન સ્વ. બાબુભાઈ કે. શાહ સૌજન્ય સ્મૃતિ શિબિર યોજાઈ. બપોરે ૩.૩૦ થી ૭.૦૦ દરમિયાન "આવો, સર્વ ધર્મને જાણીએ" વિષય અંતર્ગત ડૉ. થોમસભાઈ પરમારે પ્રવચન શ્રેણીમાળા પ્રસ્તુત કરી. ૧૭મીએ ભારતીય ધર્મો - હિન્દુ, જૈન, બૌદ્ધ અને શીખ વિષે, ૧૮મીએ પશ્ચિમ એશિયાનાં ધર્મો - યહુદી, ખ્રિસ્તી, ઈસ્લામ અને પારસી ધર્મ વિષે તથા ૧૯મીએ ચીન-જાપાનનાં ધર્મો - કન્ફુશિયસ, તાઓ અને શિન્ટો વિષે વિસ્તૃત રજૂઆત કરી. ૨૫મીએ વાર્ષિક સામાન્ય સભા યોજાઈ.
- **શ્રી ગિરનારથિયોસોફિકલ લોજ, જૂનાગઢ :-** ઓગષ્ટ દરમિયાન પ્રાર્થના બાદ શ્રી સોહિણીબેન પી. શુક્લે તેમના 'વિદેશ પ્રવાસ' - લંડન, કેનેડા, અમેરિકા વગેરે દેશોની મુલાકાતે જઈને મીટીંગમાં હાજરી આપેલ તથા પોતાને પ્રવાસ દરમિયાન થયેલ અનુભૂતિઓનું વર્ણન રજૂ કરેલ. અમદાવાદથી મુરબ્બીશ્રી કિકાણી મુનિન્દ્ર સાહેબ લોજની મીટીંગમાં પધારેલ. તેમની સાથે આધ્યાત્મિક ચર્ચા - વિચારણા થઈ. શ્રી નરેશભાઈએ શ્રી કિકાણી સાહેબનો આભાર વ્યક્ત કર્યો.
- **શ્રી હરજીવન આશ્રમ લોજ, કડોલી :-** સપ્ટેમ્બર દરમિયાન ૧લીએ 'ધ્યાન' વિષે ડૉ. હરિહરભાઈ પંડ્યા અને 'ચારિત્ર્ય ઘડતર' વિષે શ્રીમતિ કેલાસબા, ૮મીએ 'યુગપુરુષો' વિશે ડૉ. હરિહરભાઈ પંડ્યા અને 'જીવનમાં ચારિત્ર્યનું મહત્ત્વ' વિષે શ્રી શંકરભાઈ પટેલ, ૧૫મીએ 'સંબંધ એક દર્પણ છે' વિષે તથા 'સત્યનિષ્ઠા', 'વિચાર શક્તિ' તેમજ 'કર્તવ્યનિષ્ઠા' ઉપર ડૉ. હરિહરભાઈ, સરોજબેન, શ્રીમતિ કેલાસબા, શ્રી નરેન્દ્રભાઈ તથા શ્રી શંકરભાઈએ પ્રવચનો કર્યાં. ૨૨ અને ૨૯મીએ 'શ્રી હરજીવન સૌરભ' અને 'મહાન મંદિરનો ચોક' પુસ્તક ઉપર હાજર સભ્યોએ પોતાનાં વિચારો પ્રગટ કર્યાં.
- **રેવા લોજ, વડોદરા :-** સપ્ટેમ્બર દરમિયાન ૧લીએ 'પથ પર પ્રકાશ' વિષે શ્રી હર્ષદભાઈ દવે, ૮મીએ 'આરોગ્યથી અધ્યાત્મ તરફ યાત્રા' વિષે ડૉ. ઋતુરાજ પંડ્યા, ૧૫મીએ 'માનવ જાતિની ભાવી પ્રગતિ' વિષે કુ. હિમાદ્રી અને ૨૨મીએ 'આંતર્રાષ્ટ્રીય પૂર્વ પ્રમુખ, સ્વ. રાધાબેનને સ્મરણાંજલિ' વિષે શ્રીમતિ પરવિનબેન પટેલે પ્રવચનો કર્યાં. ૨૯મીએ ભારત સમાજ પૂજા અને શાતાવાહક વિધિ કરવામાં આવ્યાં.
- **સનાતન લોજ, સુરત :-** સપ્ટેમ્બર દરમિયાન ઈથીએ 'સ્વની ઓળખ' વિષે શ્રી પ્રશાંતભાઈ શાહ તથા ૧૮મીએ 'આત્મવંચના અને અગ્નિ પરીક્ષા' વિષે શ્રી કાંતિલાલ પટેલે પ્રવચનો કર્યાં. ૨૫મીએ ભારત સમાજ પૂજા કરવામાં આવી.
- **રોહિત લોજ, અમદાવાદ :-** સપ્ટેમ્બર દરમિયાન ૧૫મીએ 'વસ્તુઓની ગૂઢ બાજુ' વિષે શ્રી ધવલ શેઠ અને ૨૨મીએ 'માર્ગ પ્રકાશીની' વિષે કુ. વર્ષા પટેલે પ્રવચનો કર્યાં. ૨૯મીએ લોજની વાર્ષિક સામાન્ય સભા યોજાઈ.
- **પૂર્ણાનંદ લોજ, પેટલાદ :-** સપ્ટેમ્બરના બીજા રવિવારે લોજની સભા ચંદુલાલ કે. પરીખ સાર્વજનિક પુસ્તકાલય, પેટલાદ ખાતે મળી. સર્વધર્મ પ્રાર્થના બાદ પ્રમુખશ્રી પ્રફુલ્લભાઈ જી. પટેલે વાર્ષિક મીટીંગ, સભ્યોની ફી તથા નવા સભ્યોને આવકાર વિધિ, પ્રસંગોચિત ઉદ્બોધન કર્યું. શ્રી મનહરભાઈ પટેલે નવા સભ્યોને ટી. એસ. ની પ્રવૃત્તિઓ વિશે સમજ આપી. શ્રી મહેશભાઈ કે. પટેલ, શ્રી બિન્દેશભાઈ ઉપાધ્યાય, શ્રી અર્પિતભાઈ મેનગર, શ્રી ગૌરાંગભાઈ કે. પટેલ, ભક્તિબેન તથા દિપાલીબેને ટી. એસ. વિષે પ્રશ્નો પૂછ્યાં, જેનાં જવાબો શ્રી ગિરીશ 'નીલગિરિ' અને શ્રી સતીશભાઈ મોદીએ ઉત્સાહપૂર્વક આપ્યાં. લોજમાં યુવાનોની સંખ્યા વધતાં થનગનાટ વ્યાપી ગયો. શ્રી મણીભાઈ મકવાણા, તલાટીએ અડ્યારનાં સંસ્મરણો રજૂ કર્યાં. શ્રીમતિ સુમનબેન પટેલના ભજન સાથે લોજ કાર્ય સંપન્ન કર્યું.

જાહેર વિજ્ઞાપ્તિ : જે મિત્રોને ટપાલ દ્વારા 'થિયોસોફિક જ્યોતિ' પ્રાપ્ત થયું નથી તેઓને 'What's App' દ્વારા PDF ફાઈલ મોકલાવી શકાય છે. તેથી તંત્રીશ્રીને 'What's App' રીકવેસ્ટ મોકલવી અને મેગેઝીન પ્રાપ્ત કરવું. **Mo. : 9824073678**

RNI Code No. GUJ / GUJ / 2015 / 71878, dated 24-05-2017
Registered under Postal Registration No. AHD-C/80/2017/2020 valid upto
31st December-2020 issued by the SSPO'S Ahmedabad City Division, permitted
to post at Ahmedabad PSO on 12th of every month.

Printed Matter Periodicals

THEOSOPHIC JYOTI

October-2019

To :

If Undelivered Return to : HARSHAVADAN MOHANLAL SHETH

9 Apurva Bungalows, B/h. Sharda School, Bhuyangdev, Sola Road, Memnagar, Ahmedabad-380052.

થિયોસોફી

પ્રસ્તુતિ

શ્રી કનુપ્રસાદ પાઠક 'કમલ'
રેવા લોજ, વડોદરા

છે નિરાશા ? તો કશો હેતુ કદી સરતો નથી.
થિયોસોફી ધ્યેયને પરિપૂર્ણ તે કરતો નથી.
ઉત્સવ બનાવે જિંદગી સત્કર્મથી હસતો રહે
છે સિતારો આત્મનો તે તો કદી ખરતો નથી.
જે પરમ આનંદ ઈચ્છે કર્મમાં સાવધ રહે
વિવેક બુદ્ધિ શાણપણ અધર્મ એ ધરતો નથી.
નશ્વર ભલે આ દેહ પણ, આત્મતત્ત્વ છે હાર્દમાં
અલિપ્ત જે ઈન્દ્રિયથી વિષયકમાં ભમતો નથી.
પ્રેમ નિર્મળ ભાવ-શુદ્ધિમાં રહે સાતત્ય તો
થિયોસોફી દે જ શિક્ષણ દ્વેષ ત્યાં જડતો નથી.

પ્રકાશક : શ્રી હર્ષવદન એમ. શેઠ

માલિક : ગુજરાત થિયોસોફિકલ ફેડરેશન, ભાવનગર-૩૬૪૦૦૧

મુદ્રક : નૈષધ પ્રિન્ટર્સ-વિક્રમભાઈ પટેલ નારણપુરા ગામ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૩ ફોન : ૨૭૪૯૧૬૨૭, ૯૮૯૮૫૨૨૦૧૦

Printed and Published by HARSHAVADAN MOHANLAL SHETH on behalf of GUJARAT THEOSOPHICAL
FEDERATION and Printed at Naishadh Printers, Nr. Municipal School, Naranpura Gam, Ahmedabad-380013
and published from GUJARAT THEOSOPHICAL FEDERATION, 9 Apurva Bungalows, B/h. Sharda School,
Bhuyangdev, Sola Road, Memnagar, Ahmedabad-380052.
Editor - HARSHAVADAN MOHANLAL SHETH